

DEN
NORSKE
OPERA
&
BALLETT

ÅRSRAPPORT 2013

H.M. Dronning Sonja

Den Norske Opera & Balletts høye beskytter
Foto: Sølve Sundsbø / Det kongelige hoff

4 LEDER / TOM REMLOV

5 STYRETS BERETNING

10 TALLENE

NØKKELTALL	10
FORESTILLINGSTALL	11
RESULTAT / BALANSE	16
NOTER	18
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	24

28 OPERA

OPERASJEFENS BERETNING	28
OPERAFORESTILLINGER	30
GJESTESPILL	34
NASJONALOPERAEN PÅ TURNÉ	35

36 BALLETT

BALLETSJEFENS BERETNING	36
BALLETTFORESTILLINGER	38
GJESTESPILL	42
NASJONALBALLETTEN PÅ TURNÉ	44

49 KONSERTER

MUSIKKSJEFENS BERETNING	46
KONSERTER	47
RESITALER / GJESTEKONSERTER	48

50 ANNET

MANGFOLD	50
ANDRE SJANGRE	51
FORMIDLINGS- OG PUBLIKUMSAKTIVITETER	52
VERKER UNDERVEIS	54
SCENEROMMET OG PRØVEROMMET	55
SAMARBEIDSPARTNERE OG ANNEN KOMMERSIELL VIRKSOMHET	56
ORGANISASJONEN	58

INN I EN NY TID

Gjennom 2012 sto Den Norske Opera & Ballett (DNO&B) i den store forandringens tegn. Vi skiftet kunstnerisk ledelse for både balletten og operaen, og vi iverksatte et økonomiserings- og omstillingsprogram for å møte våre nye pensjonsforpliktelser. Dette skapte både spent forventning og stor uvisshet, og i årsrapporten kalte jeg situasjonen en unntakstilstand.

Når 2013 nå er tilbakelagt, er det med glede jeg kan konstatere at vi har gjenvunnet vårt fotfeste. Det har vært et krevende år, men vi har lykket med det vi satte oss fore, og vi har levert det vi lovet.

Viktigst er vår kunstneriske suksess. Etter å ha forvaltet sine forgjengeres repertoar frem til sommeren, kunne ballettsjef Ingrid Lorentzen og operasjef Per Boye Hansen fra høsten 2013 endelig by på sitt eget program. For begges vedkommende bar det tydelig bud om en ny giv for DNO&B, slik det skal være med nye signaturbærere. Men at risikoviljen og kvalitetsfokus i den grad skulle møtes med en tilsvarende publikumsoppslutning var ikke gitt. Dette har skapt både tiltro og pågangsmot gjennom hele virksomheten, og vårsesongen 2014 har befestet denne utviklingen.

Men den virkelige uvissheten knyttet seg til vårt økonomiseringsprosjekt.

Allerede foregående år hadde vi gjort en gjennomgang av våre kostnader, og strammet betraktelig inn. Denne gangen var det ikke lenger tilstrekkelig med kostnadskutt. For første gang i DNO&Bs historie måtte vi nedbemanne. Det ble naturlig nok en stor belastning for hele huset. Når vi likevel kom gjennom denne prosessen uten store konflikter og med et tilfredsstillende resultat, skyldes det både et godt samarbeidsklima og høy profesjonalitet hos alle parter – tillitsvalgte, vernetjeneste, personalavdeling og berørte ledere.

Avtalen med vår eier, Kulturdepartementet, er at DNO&B skal ha en stab på 610 årsverk ved inngangen til 2015, og med årets samlede omstillingstiltak er det et mål vi kommer til å nå.

Vi åpnet her i Bjørvika i 2008. I Operaens nye tidsregning er vi dermed i vårt sjuende år. I et hvert livsløp er det jo da krisen skal inntreffe, heter det seg, og vi fikk vår.

Samtidig kom ikke krisen der vi mest av alt fryktet: stikk i strid med erfaringen fra nybygde operahus i andre land, har ikke nyhetens interesse avtatt her. Tvertimot. Våre forestillinger tiltrekker seg et stadig større – og bredere – publikum, og vårt omdømme som landets ledende og mest mangfoldige kulturinstitusjon gir oss en enestående plass i norsk samfunnsliv.

Med dette utgangspunktet beveger DNO&B seg nå inn i en ny tid.

Når disse linjer skrives er Nils Are Karstad Lysø nettopp utnevnt som min etterfølger, og jeg er stolt av å kunne overlate ham en virksomhet i god stand – med viktige utfordringer, men med tilsvarende gode forutsetninger og store ambisjoner hos alle som jobber her. Jeg kjenner meg trygg på at han vil få en like givende tid som mine åtte år har vært.

Tom Remlov,
administrerende direktør

STYRETS BERETNING

Den Norske Opera & Ballett AS har som formål å være hele Norges operahus. Vi skal presentere opera, ballett og konserter av høy kunstnerisk kvalitet, innenfor et stort register av uttrykk, og være tilgjengelig for et bredest mulig publikum. Vi skal, som eneste nasjonale og riksdekkende institusjon innen våre kunstarter, bidra til å videreutvikle den skapende og produserende opera- og ballettvirksomheten i landet. Dessuten er det et uttalt mål å være en toneangivende institusjon i den internasjonale opera- og ballettverdenen.

Det har aldri vært så mye å se og høre i Operaen som i 2013. Publikum kunne velge i 206 forestillinger og konserter på Hovedscenen. Det totale antallet opera- og ballettforestillinger på Hovedscenen var 176, derav 89 operaforestillinger og 78 ballettforestillinger. I tillegg kom ni forestillinger av *Orfeus* og *Evrydike*, som var et samarbeidsprosjekt mellom Nasjonalballetten og Nasjonaloperaen, det første på mange år. På Scene 2 ble det vist 39 operaforestillinger og 47 ballettforestillinger. Alt i alt ble det tilbudt 501 forestillinger og konserter i Operaen og på turné.

Samlet besøkstall var 299 647, mot 309 765 året før. Den lille nedgangen skyldes at det i 2013 ikke ble arrangert store konserter på Operataket, som flere enn 14 000 kjøpte billett til i 2012. Året så imidlertid en oppgang i det samlede besøket på kjernevirksomheten opera og ballett, slik den overordnede planen for året forutsatte. Med hensyn til belegg-

prosent holder den seg på et jevnt nivå og var på 88 % på Hovedscenen. I 2013 deltok også over 67 000 besøkende på ulike formidlingsaktiviteter som introduksjoner, skolebesøk og omvisninger. Totalt gikk ca 1,7 mill. besøkende over operabroen i 2013, som tilsvarer fjorårstallet.

Styret sier seg særs tilfreds med disse tallene, som også må sees som en bekreftelse på gode kunstneriske resultater, der både Nasjonaloperaen, Nasjonalballetten og Operaorkestret gjør seg fortjent til publikums tillit og der DNO&Bs legitimitet som landets ledende kulturinstitusjon opprettholdes.

Økonomisk viser virksomheten et overskudd for 2013 tilsvarende 16 mill. kroner. Det innebærer en økning av egenkapitalen til 18 mill. kroner. Likviditetsmessig er DNO&B noe svekket i forhold til utgangen av 2012. Styret forutsetter at likviditet innhentes ved økonomisk innstramming – iht. krav fra eier – samt gjennom øremerkede likviditetstilskudd for årene 2013–2015, som er nødvendig for å ha dekning for likviditeten knyttet til pensjonsbelastningen.

Styret bekrefter at årsregnskapet er satt opp under forutsetning om fortsatt drift og at regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets resultat for regnskapsåret 2013 og finansielle stilling pr. 31.12.2013. Det har ikke inntrådt forhold av betydning for vurdering av regnskapet etter balansedagen.

1. SENTRALE TEMAER FOR STYRET GJENNOM ÅRET

Det ble gjort endringer i styrets sammensetning i generalforsamlingen 2013. Av eiers representanter ble to medlemmer erstattet, i tillegg til at de ansatte ved DNO&B valgte sine to nye representanter.

Det nye styrets første store oppgave skulle bli å rekruttere en ny administrerende direktør, siden Tom Remlov valgte å avslutte sitt arbeid ved DNO&B etter endt åremål 1. august 2014. Styret vil benytte denne anledning til å takke Remlov for hans engasjement for DNO&B fra han ble ansatt i 2006. Den formidable suksessen som etableringen og utviklingen i det nye operahuset har vært, må i stor grad ses som en konsekvens av Remlovs kyndige ledelse. Remlovs etterfølger, Nils Are Karstad Lysø, ble utpekt i mars 2014.

Den økonomiske utviklingen er et vedvarende tema for styret og det har vært viktig å ha en tett dialog med Kulturdepartementet om utfordringene og den oppfølgingen virksomheten har vært avkrevd.

Styret har også fulgt utviklingen i Bjørvika med interesse og forhåpning til hvordan situasjonen vil bli i en noe mer etablert bydel. I 2013 og de nærmeste årene vil imidlertid utbygging prege området, og DNO&Bs rammebetingelse både i denne byggeperioden og i en permanent driftsfase med nye naboer må ivaretas særskilt. Styret vil ha dette på dagsorden i årene som kommer og bidra i samarbeid med Statsbygg og utviklerne i området.

2. ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

Selskapet gikk inn i 2013 med en egenkapital på 2 mill. kroner. Ved utgangen er egenkapitalen økt til 18 mill. kroner. Likviditetsmessig ble reserven av kontanter og kontantekvivalenter redusert med i underkant av 4 mill. kroner.

Regnskapsresultatet for 2013 ble positivt med 16 mill. kroner (2% av totalomsetning). Inntekter generert av virksomheten viser en reduksjon ift. 2012 på 10%. Årsaken til denne reduksjonen er blant annet at vi som-

merer 2012 hadde en rekke store utendørskonserter, noe vi ikke hadde i 2013. Inntektsbortfallet motsvares av reduserte kostnader. DNO&B ble videre pålagt en økonomisk innstramming på 20 mill. kroner innen utgangen av 2014 av Kulturdepartementet. Dette arbeidet ble startet opp i 2013 og bidro til å redusere samlede lønnskostnader i forhold til 2012.

Barnekoret ved DNO&B er regnskapsført som eget aksjeselskap for å tilfredsstille krav til rapportering i forbindelse med bidraget fra Color Lines spillemidler, iht. Lotteritilsynets regelverk. Selskapet har hatt høy aktivitet i 2013 og viser en fin utvikling. Det økonomiske resultatet er på nivå med tidligere år.

Den likviditetsmessige utviklingen er marginalt negativ i forhold til utgangen av 2012 til tross for tilførsel av ekstraordinær likviditet fra eier på 25 mill. kroner. Årsaken til økt finansieringsbyrde lå i årets spesielt høye premie for pensjonsordningen i Statens pensjonskasse.

3. PENSJON

Styret har siden 2010 hatt utviklingen i pensjonskostnader til fortløpende vurdering sett i lys av den nye pensjonsreformen og økte forpliktelser. I 2013 var pensjonskostnaden 3 mill. lavere og pensjonspremien 66 mill. høyere enn i 2012. I 2013 var pensjonspremien spesielt høy som følge av det ekstraordinære lønnsoppgjøret i 2011 og systemetterslep hos Statens pensjonskasse. DNO&B har etter 2013 et ikke resultatført estimatavvik på 472 mill. kroner (jfr. note 1 om pensjonsforpliktelser).

Departementet påla DNO&B i tilskuddsbrevet for 2013 å gå inn i samtaler med tillitsvalgte om mulige alternative løsninger til dagens pensjonsordning med særaldersgrenser for ballettdansere og sangere i Statens pensjonskasse. Denne dialogen har vært ført det siste halve året og tibakemelding til departementet forutsettes formidlet første halvår 2014.

En ny faktor i dette arbeidet var at DNB, som er DNO&Bs andre pensjonsleverandør, meddelte sommeren 2013 at de avviker sitt tilbud med offentlig tjenestepensjon. Det innebærer at det vil være nødvendig for DNO&B å inngå

ny avtale om tjenestepensjon for alle selskapets tilsatte. I denne anledning er det naturlig at det inngås en dialog med fagforeningene om hvordan en fremtidig ordning skal være. Dette vil være et omfattende arbeid i 2014.

4. RISIKO

Selskapet går ut av 2013 med en noe styrket egenkapital hvis en holder pensjon utenfor. Det er derimot fortsatt betydelig usikkerhet knyttet til fremtidig pensjonsbelastning for selskapet. I forståelse med eier ser styret det derfor som nødvendig å videreføre den påbegynte omstillings- og økonomiseringsprosessen for å kunne være tilstrekkelig rustet til å ivareta løpende forpliktelser. Styret ser det også som påkrevet å videreføre den tette dialogen med eier for å sikre transparens og tydelig formidling av virksomhetens finansieringsbehov.

Når det gjelder den kunstneriske aktiviteten, var det under planleggingen av sesongen 2013/14 et betydelig fokus på risikoen for avtagende oppslutning om vårt tilbud, slik andre nye operahus har opplevd når nyhetens interesse forsvinner. Denne uvisheten har så langt vist seg ubegrunnet, men utviklingen følges nøye av både kunstneriske sjefer og øvrig ledelse. Den nye kunstneriske ledelsen som startet opp inneværende sesong, har med sitt ambisiøse og offensive fokus på kvalitet, gitt styret grunnlag for å vurdere risikoen som liten for reell nedgang i publikumstilstrømmingen.

Et tredje risikomoment er reduksjon i offentlige tilskudd. DNO&B baserer seg i sin planlegging på en videreføring med indeksregulering av eksisterende rammetilskudd, samtidig som vi erkjenner at vi vil trenge en viss styrking av våre kunstneriske ensembler (først og fremst orkester og ballettkompani) for å øke utnyttelsen av operahusets kapasitet og dermed selskapets samlede produktivitet. Dette vil trolig også ha betydning for å opprettholde den høye legitimiteten som DNO&B har oppnådd i det norske samfunn etter innflyttingen i Bjørvika.

Et fjerde risikomoment er vår portefølje av private bidragsytere. Vi har foreløpig lyktes i å opprettholde nivået som ble etablert gjennom de første par årene i nytt operahus, men denne delen av vår finansiering – som er

betydelig i norsk målestokk – er svært følsom for endringer i samfunnslivet for øvrig og vi opplever en svak nedgang i kommersielle inntekter generelt.

5. ARBEIDSMILJØET

DNO&B hadde ved årets utgang 662 ansatte – inkludert åremål, engasjementer og praktikanter/lærlinger – tilsvarende 625,54 årsverk. Det ble gjennomført en samlet nedbemanningsprosess våren 2013 i samsvar med behovet for økonomisk innstramming.

De ansatte arbeider innenfor ca. 40 ulike yrkesgrupper og er følgelig eksponert for ulik risiko avhengig av arbeidets innhold. De mest sentrale risikoelementene er støy, kjemikalier og samhandlingen i sceneområdet. DNO&B har i samarbeid med ekstern bedriftshelsetjeneste arbeidet med oppfølging av Arbeidstilsynets kartlegging av støy og sceneryk. Det er blant annet gjennomført helsekontroller på alle som har vært eksponert for mye lyd i sitt arbeid. Videre er det gjennomført en risikokartlegging av all kjemikalie-bruk i huset.

Styret ser seg tilfreds med at DNO&B følger spesifikke HMS-parametre, som f.eks. "uønskede hendelser", og at ledelsen informerer styret om disse resultatene gjennom året.

Sykefraværet i 2013 gikk noe opp ift. 2012 og ble totalt for året på 6,7%. For 2012 var nivået 5,5% og for 2011 var nivået 5,9. DNO&B er en IA-bedrift og har etablert en IA-gruppe der det jobbes i tett samarbeid med NAV og tillitsvalgte/verneombud med videreutvikling og aktiviteter knyttet opp mot de tre delmålene i IA-avtalen.*

Alle skader som medfører legebehandling eller fravær, skal meldes inn til NAV. Av registrerte skader ble 17 skader meldt inn til NAV.

Materielle skader har en svak nedgang i forhold til 2012. Antall tilfeller av materiell skade var da 57 og antall tilløp var 21.

6. LIKESTILLING

DNO&Bs årsverk fordelte seg på henholdsvis 285 menn og 340 kvinner. Når det gjelder ledere på ulike nivå i

*Se diagram over innmeldte personskader s. 8

STYRETS BERETNING

organisasjonen er fordelingen 33 kvinner/44 menn, og det er ikke minst viktig å merke seg at det i DNO&Bs ledergruppe sitter tre kvinner og tre menn, i tillegg til administrerende direktør. Styret anser ut fra dette kjønnsfordelingen som langt på vei tilfredsstillende, men understreker at arbeidet med å stimulere til et godt arbeidsmiljø preget av mangfold og balanse mellom kjønnene fortsetter. Ved ledige stillinger oppfordres derfor kvalifiserte kandidater til å søke uavhengig av kjønn og etnisk bakgrunn. DNO&B har rundt 40 nasjoner representert i sitt personale. Dette følger av kunstarnes internasjonale karakter. Men også innen virksomhetens øvrige fag medfører kompetansekrav ofte rekruttering fra andre kulturer enn vår egen. Det forblir likevel fortsatt viktig å prioritere kandidater med ulik etnisk/kulturell bakgrunn ved nyansettelser, og dette har også vært gjort i 2013.

DNO&Bs repertoar vil pr. definisjon gjenspeile et kulturelt mangfold, gjennom verkenes opphav og mangfoldet av utøvere som er involvert, og gjennom historiene som fortelles. Men i tillegg har samarbeid med mangfoldskulturelle miljøer fått fokus i det nye operahuset. Som en av få kulturinstitusjoner i landet har DNO&B også en egen

Når det gjelder personskader, er det meldt inn følgende i 2013:

	JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DES	TOT
Personskade	2	3	2	3	2	3	0	4	3	1	8	1	32
Tilløp til personskade	1	5	2	0	0	3	0	1	7	3	4	3	29
Pers.skade publikummer	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Pers.skade inkl. personell	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Materiell skade	4	7	2	1	4	5	0	1	8	6	9	4	51
Tilløp materiell skade	2	0	0	0	5	1	0	0	1	1	1	1	12

produsent og kontaktperson for flerkulturelle prosjekter. Også i et videre inkluderingsperspektiv er den programmeringsprofil DNO&B har utviklet i Bjørvika særlig betydningsfull. Med et strategisk hovedmål om å gjenspeile demografien i det moderne Norge, gis det rom for oppførelser og tiltak innen andre ytringsformer enn kjernevirksomheten. Dette har senket terskelen for et større publikum, og gitt DNO&B et omdømme som en åpen, mangfoldig og inkluderende institusjon. Dette vil ledelsen forfølge og videreutvikle, og de to nye kunstneriske ledere har uttrykt et overbevisende engasjement i så måte.

7. GRØNN OPERA

DNO&Bs aktivitet for å minimere virksomhetens påvirkning av det ytre miljø går først og fremst ut på å redusere energibruk gjennom styring og bruk av mindre energikrevende teknologi. DNO&B har vært aktive i miljøsam arbeidet innenfor Opera Europa, men arbeider nå med å finne en relevant norsk standard det vil være hensiktsmessig å tilpasse seg, f.eks. sertifisering gjennom Stiftelsen Miljøfyrtårn.

STYRET I DEN NORSKE OPERA & BALLETT

Ellen Horn
Ellen Horn
Styrets leder

Michael Christensen
Michael Christensen
Styrets nestleder

Stein Erik Moe
Stein Erik Moe
Styremedlem

Monica Siv Salthella
Monica Siv Salthella
Styremedlem

Ingar Pettersen
Ingar Pettersen
Styremedlem

Quynh-Chi Ton-Nu
Quynh-Chi Ton-Nu
Vara styremedlem

Rasmus Heggdal
Rasmus Heggdal
Representant for ansatte,
kunstnerisk

Birgitte Vase
Birgitte Vase
Representant for ansatte,
øvrige

Ketil Hugaas
Ketil Hugaas
Observatør, representant for
ansatte, kunstnerisk

Runa Flaa
Runa Flaa
Observatør, representant
for ansatte, øvrige

NØKKELTALL

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Driftsinntekter	478 686 999	532 643 529	589 536 810	636 875 334	665 820 323	698 690 154
Offentlige tilskudd	347 054 500	389 868 000	440 832 442	488 621 000	510 277 227	558 047 958
Egne inntekter	124 447 391	142 775 529	148 704 368	148 254 334	155 543 096	140 642 196
Driftskostnader	483 271 515	508 387 093	581 599 544	628 187 677	696 641 698	681 502 993
Lønnsutgifter inkl. pensjon	339 435 496	371 008 668	409 499 433	435 972 812	512 802 236	505 483 984
Øvrige driftsutgifter	143 836 019	137 378 425	172 100 111	192 214 865	183 839 462	176 019 009
Årsresultat	-15 129 056	25 372 958	6 904 524	8 523 121	-31 664 489	16 025 122
Selvdekningsgrad	26	28	26	24	22	21
Antall årsverk	564	607	625	634	640	626
Opera-/ballettforestillinger på Hovedscenen	102	139	129	149	163	176
Forestillinger og konserter totalt	257	367	388	383	467	474
BESØKENDE (EKS. TURNÉ)	187 235	275 534	271 652	288 904	296 939	289 113

176

OPERA OG BALLETTFORESTILLINGER
PÅ HOVEDSCENEN

289 113

BESØKENDE

474

FORESTILLINGER OG KONSERTER

FORESTILLINGER, KONSERTER, TURNEER OG FORMIDLINGSAKTIVITETER

OPERA	ANTALL FORESTILL.	ANTALL SOLGTE BILL.	PUBLIKUMS- BELEGG	BILLETT- INNTEKTER
HOVEDSCENEN				
Flaggermusen	13	16 989	98 %	8 247 104
Don Pasquale	8	7 514	70 %	2 813 619
Cavalleria rusticana/Pagliacci	12	15 885	99 %	7 201 168
Robin Hood	13	10 938	84 %	2 032 094
Den øde øya	4	2 759	54 %	843 905
Salome	8	9 969	96 %	4 333 209
Figaros bryllup	10	13 358	100 %	5 386 886
Le grand macabre	9	9 624	82 %	3 632 213
Orfeus og Evrydike*	9	11 861	99 %	4 433 746
Madama Butterfly	5	6 750	101 %	3 085 713
Hoffmanns eventyr	7	8 408	90 %	3 590 666
SUM OPERA – HOVEDSCENEN	98	114 055	91 %	45 600 323
SCENE 2				
The Rape of Lucretia	6	1 101	55 %	237 635
Tryllefloyten Opera Nordfjord	3	992	99 %	321 560
Khairos	6	1 454	73 %	318 553
Membran – Beethovens testamente	2	757	87 %	118 624
Dissimilis 30 år – Lykkelandet Limbo	3	1 068	82 %	70 019
Il trittico	2	672	100 %	47 458
Judasevangeliet	3	517	40 %	75 214
Ad undas - Solaris korrigert	3	746	74 %	91 827
Lillebror og Knerten	11	3 232	87 %	541 877
SUM OPERA – SCENE 2	39	10 539	76 %	1 822 768
PRØVEALEN				
Operalaboratoriet: Pagliacci inn tar Prøvesalen	3	600	100 %	
Johnny & Mariann – skoleforestilling	1	200	100 %	
Johnny & Mariann	2	130	33 %	9 420
SUM OPERA – PRØVESAL 1	6	930	78 %	9 420
FORMIDLINGSSENTERET				
Minihood	4	227	100 %	
Minimadama	4	199	100 %	
Pimpinone	2	140	100 %	
SUM OPERA – FORMIDLINGSSENTERET	10	566	100 %	25 950
FOAJEEN				
Korall Korall – en babyopera	38	1 512	99 %	77 480
SUM OPERA – FOAJEEN	38	1 512	99 %	77 480
SUM OPERA	191	127 602	89 %	47 535 941
BALLETT				
HOVEDSCENEN				
Spring Fever	10	8 752	67 %	2 406 253
Kylián: Different Shores	11	10 719	71 %	3 872 472
Tornerose	10	12 787	96 %	4 793 809
Havana Rakatan	6	6 047	76 %	1 868 398
I Fokines verden	12	12 965	83 %	4 128 605

* Orfeus og Evrydike var en samproduksjon mellom Nasjonalballetten og Nasjonaloperaen.
I denne rapporten er forestillingsantall, antall publikummere og billettinntekter sortert under sjanger OPERA

BALLETT	ANTALL FORESTILL.	ANTALL SOLGTE BILL.	PUBLIKUMS-BELEGG	BILLETT-INNTEKTER
Orfeus og Evrydike*				
Barokk mesteraften	9	10 418	85 %	3 775 329
Nøtteknekkeren	20	26 267	98 %	9 365 839
SUM BALLETT – HOVEDSCENEN	78	87 955	85 %	30 210 705
SCENE 2				
Carte Blanche: Yasgur's Farm	4	1 645	95 %	338 469
Avenida corrientes	4	597	45 %	97 416
Lørdans: Over hodet under huden	1	70	17 %	
Over hodet under huden	10	2 049	47 %	184 968
Lørdans: Kylián	1	150	37 %	
Ballettskolens elevforestilling	4	1 537	89 %	186 315
Koreografihuset	1	438	108 %	
Patina	4	1 553	89 %	394 683
The Society	4	1 044	60 %	194 061
Coda-festivalen: Czterdziesci	2	640	74 %	102 752
Coda-festivalen: Hedda	2	378	56 %	45 588
Coelacanth	6	892	45 %	58 031
The Painter	4	816	47 %	109 516
SUM BALLETT – SCENE 2	47	11 809	62 %	1 711 798
PRØVESALEN				
Coda-festivalen: Fun, Laughs, Good Time	1	188	94 %	28 090
Coda-festivalen: CODAfringe	5	398	40 %	28 320
Coda-festivalen: I Smooth Crimson	1	101	51 %	13 020
SUM BALLETT – PRØVESALEN	7	687	49 %	69 430
FOAJEEN				
Lørdans: Spring Fever	1	300		
Lørdans: I Fokines verden	1	370		
Lørdans: Orfeus og Evrydike	1	350		
Lørdans: Barokk mesteraften	1	360		
SUM BALLETT – FOAJEEN	4	1 380		0
FORMIDLINGSSENTERET				
Minirose	4	223	112 %	
Mininøtter	8	400	100 %	
SUM BALLETT – FORMIDLINGSSENTERET	12	623	104 %	25 118
BALLETT PÅ OSCARSHALL				
På Sommerslottet - gratisforestilling	1	85	106 %	
På Sommerslottet	5	464	97 %	210 090
SUM – BALLETT PÅ OSCARSHALL	6	549		210 090
SUM BALLETT	154	103 003	82 %	32 227 141
KONSERTER				
HOVEDSCENEN				
Barratt Due	1	908	68 %	113 230
Santa Cecilia og Sir Antonio Pappano	1	1 169	86 %	400 045
Leif Ove Andsnes og Det Norske Kammerorkester	1	1 360	102 %	451 616
Operaorkestret: Karabits og Prokofjev	1	622	46 %	115 931
Påskekonserter i Operaen – gratiskonserter	3	2 667	91 %	
Satyricon med Operakoret	1	1 405	100 %	625 900
Finalekonsert – Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse	1	1 013	76 %	175 341
Kinesisk konsertgalla	1	1 085	81 %	32 244

	ANTALL FORESTILL.	ANTALL SOLGTE BILL.	PUBLIKUMS-BELEGG	BILLETT-INNTEKTER
Operaorkestret: Franske valører	1	898	67 %	145 583
SUM KONSERTER – HOVEDSCENEN	11	11 127	81 %	2 059 891
SCENE 2				
Angelika Kirchschrager og Helmut Deutsch	1	164	38 %	21 812
Norsk Barokkorkester: Universalgeniet Johan D. Berlin	1	147	34 %	28 588
Barratt Due – gratiskonserter	3	776	60 %	
Operaorkestrets lørdagskonsert	1	353	81 %	26 695
Operaorkestrets søndagskonsert	1	218	50 %	17 515
Quinn Kelsey og Tamara Sanikidze	1	186	56 %	23 595
Barnekoret synger Astrid Lindgren	3	926	92 %	80 507
Avskjedskonsert Ragnhild Heiland Sørensen	1	341	79 %	38 706
Audun Iversen	1	185	43 %	22 851
Semifinale – Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse	1	238	55 %	
Mesterklasser – Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse	1	157	36 %	
Mesterklasser – Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse	1	188	43 %	
Studio for New Music Ensemble	1	102	24 %	5 408
Operaorkestrets lørdagskonsert: First of all I listen to Music	1	227	52 %	16 210
Norsk Barokkorkester: Harmoni- og taffelmusikk fra keiserens Wien	1	160	37 %	22 995
Norsk Barokkorkester: Tilbake til naturen	1	172	40 %	15 186
Operaorkestrets lørdagskonsert: Japanske kronblader	1	259	60 %	18 420
Solistenes julekonsert	5	2 111	97 %	428 662
SUM KONSERTER – SCENE 2	26	6 910	63 %	767 150
FOAJEEN				
Vox Europae	1	50	25 %	
Barokksolistene: Den engelske operapub	1	229	115 %	37 620
SUM KONSERTER – FOAJEEN	2	279	70 %	37 620
1. BALKONG				
Barratt Due – gratiskonserter	7	370	24 %	
Påskekonserter 1. balkong	2	460	105 %	
Balkongkonserter Sommer i Operaen	16	2 278	79 %	67 890
Norges musikkhøgskole: Masterstudenter	5	218	29 %	3 420
SUM KONSERTER – 1. BALKONG	30	3 326	59 %	71 310
FORMIDLINGSSENTERET				
Barratt Due – gratiskonserter	4	115	58 %	
John Fiore Lecture Show: Salome	1	110	100 %	
John Fiore Lecture Show: I Fokines verden	1	60	100 %	
Publikumskoret Høst 2013	1	49	82 %	48 020
SUM KONSERTER – FORMIDLINGSSENTERET	7	334		48 020
SUM KONSERT	76	21 976	71 %	2 983 991
ANDRE SJANGRE				
HOVEDSCENEN				
Kaizers Orchestra: Violeta Violeta	6	8 593	101 %	4 495 135
Ole Paus og Trondheimsolistene	1	1 281	95 %	606 342
Sivert Høyem	1	1 404	99 %	668 600
Nattens umusikalske dronning	1	1 203	90 %	536 680
Morten Abel	2	2 405	85 %	1 148 230
Laurie Anderson – Dirtday!	1	892	65 %	438 200
Jazz i Operaen: Nora	2	2 510	92 %	1 019 405

KONSERT / ANDRE SJANGRE	ANTALL FORESTILL.	ANTALL SOLGTE BILL.	PUBLIKUMS-BELEGG	BILLETT-INNTEKTER
Heimafrå – Odd Nordstoga og Ingebjørg Bratland	2	2 429	89 %	1 121 540
Ian Anderson plays the best of Jethro Tull	1	1 459	100 %	914 200
Herborg Kråkevik julekonsert	1	1 232	90 %	553 040
Jan Eggum i Operaen	1	1 340	93 %	662 100
SUM ANDRE SJANGRE – HOVEDSCENEN	19	24 748	94 %	12 163 474
SCENE 2				
Storkaren	2	404	47 %	104 650
SUM ANDRE SJANGRE – SCENE 2	2	404	47 %	104 650
SUM ANDRE SJANGRE	21	25 152	92 %	12 268 124
MANGFOLD				
SCENE 2				
DropOut Musical	5	1 436	66 %	182 020
DropOut Musical – gratisforestillinger	7	3 038	100 %	
Motown Revisited	4	1 525	88 %	118 565
GISP – Musikk og akrobatikk fra Kina – skoleforestillinger	11	3 980	83 %	
GISP – Musikk og akrobatikk fra Kina	2	804	93 %	76 279
SUM MANGFOLD – SCENE 2	29	10 783	86 %	376 864
PRØVESALEN				
East Side Story	2	397	99 %	43 665
East Side Story – gratisforestilling	1	200	100 %	
SUM MANGFOLD – PRØVESALEN	3	597		43 665
SUM MANGFOLD	32	11 380	86 %	420 529
TOTALSUM SALG 2013	474	289 113	85 %	95 435 726

TURNÉ

	SJANGER	ANT FOREST.	ANT. PUBLIKUM
Gerontius' drøm	Musikk	1	477
Nyttårsturné	Konsert	4	1 004
Askepott – en barneopera utvekslingsprosjekt Tynset	Opera	4	976
Svanenes aften	Ballett	3	744
Nasjonalballetten til Trondheim	Ballett	1	784
Dansens dag i Halden	Ballett	1	360
Nasjonalballetten til Stavanger	Ballett	2	650
La traviata (vår)	Opera	3	1 966
La traviata (høst)	Opera	4	1 985
Pimpinone	Opera	2	300
Nasjonalballetten til Mikhailovsky-teatret i St. Petersburg	Ballett	2	1 288
TOTALT TURNÉ:		27	10 534

FORMIDLINGSAKTIVITETER

	ARR.	PERS.
	571	39032
Introduksjoner til forestillinger og konserter	179	19336
Den kulturelle skolesekken	86	2291
Kurs / verksteder	106	3419
Oppsøkende	117	4555
Arrangementer	5	3100
Møter / konferanser	2	105
Skole – generalprøve / forestilling	14	2117
Kåserier og kunstnermøter	22	2603
Sponsorarrangementer / VIP-kåserier	40	1506
Omvisninger – grupper / personer	1946	29719
TOTALT FORMIDLINGSAVDELINGEN	2517	67328

RESULTAT

DNO&B AS			DNO&B KONSERN			
2013	2012	NOTER	DRIFTSINNTEKTER	NOTER	2013	2012
86 130 948	95 877 564	4	Billettsalg	4	86 792 633	97 147 951
51 457 122	56 026 567	2	Andre inntekter	2	53 849 564	58 395 146
558 047 958	510 277 227	3	Offentlige tilskudd	3	558 047 958	510 277 227
695 636 028	662 181 357		SUM DRIFTSINNTEKTER		698 690 154	665 820 323
DRIFTSKOSTNADER						
411 592 479	413 728 146	6, 12	Lønn, honorarer og andre personalkostnader	6	414 526 662	417 092 300
90 940 874	95 696 395	1	Pensjonskostnader	1	90 957 322	95 709 936
18 640 498	18 897 464		Prod. materiell- og utstyrskostnader		18 691 479	19 333 347
1 733 901	1 757 669		Andre varer og tjenester		1 733 901	1 757 669
12 048 382	10 940 438		Salgs- og info. materiell		12 104 083	11 088 731
62 372 241	63 875 338	14	Leie og vedl. av lokaler	14	62 372 241	63 875 338
22 386 995	22 311 533		Kjøp, leie og vedl. av utstyr		22 389 870	22 312 327
50 348 976	57 109 083	12	Org.- og adm.driftskostnader		50 488 452	57 429 288
8 152 629	7 956 047	13	Avskrivninger	13	8 152 629	7 956 047
86 354	86 765		Tap på fordringer		86 354	86 715
678 303 329	692 358 878		SUM DRIFTSKOSTNADER		681 502 993	696 641 698
17 332 699	-30 177 521		DRIFTSRESULTAT		17 187 161	-30 821 375
FINANSINNTEKTER/-KOSTNADER						
2 058 494	1 969 961		Finansinntekter		2 107 151	1 998 745
3 268 423	2 841 663		Finanskostnader		3 269 190	2 841 858
-1 209 929	-871 702		RESULTAT AV FINANSIELLE POSTER		-1 162 039	-843 113
16 122 769	-31 049 223		ÅRSRESULTAT		16 025 122	-31 664 489
9 087 412	-9 087 412		Udekket tap			
7 035 357	-21 961 811		Annen egenkapital			
16 122 769	-31 049 223		SUM DISPONERINGER			

BALANSE

DNO&B AS			DNO&B KONSERN		
31.12.13	31.12.12	NOTER	NOTER	31.12.13	31.12.12
EIENDELER					
Anleggsmidler					
19 133 875	18 432 057	13	Inventar, biler, teknisk utstyr, EDB-utstyr	13	19 133 875
33 741 107	33 637 842	13	Bygningsmessige anlegg	13	33 741 107
10 300 000	10 300 000	5	Kontolån fra Staten	5	10 300 000
10 000	10 000		Aksjer		10 000
115 000	115 000	18	Aksjer i datterselskap	18	0
69 680 227	46 408 024	1	Overfinansiert pensjonsforpliktelser	1	69 680 227
132 980 208	108 902 923		SUM ANLEGGSMIDLER		132 865 208
Omløpsmidler					
14 916 593	11 420 983	8	Andre kortsiktige fordringer og periodiseringer	8	14 656 956
10 764 484	10 705 997	9	Aktiverte produksjonskostnader	9	10 764 484
992 596	1 040 251		Varelager butikk		992 596
30 393 616	35 689 705	10	Bank- og postinnskudd	10	33 531 591
57 067 289	58 856 936		SUM OMLØPSMIDLER		59 945 626
190 047 498	167 759 858		SUM EIENDELER		192 810 834
EGENKAPITAL OG GJELD					
Egenkapital					
100 000	100 000	17	Aksjekapital	17	100 000
10 300 000	10 300 000	5	Annen innskutt egenkapital	5	10 300 000
0	-9 087 412		Udekket tap		0
7 035 357	0	16	Annen egenkapital	16	7 653 425
17 435 357	1 312 588		SUM EGENKAPITAL		18 053 425
LANGSIKTIG GJELD					
26 860 000	28 220 000	15	Gjeld til kredittinstitusjon	15	26 860 000
1 079 978	1 402 582	1	Pensjonsforpliktelser	1	1 079 978
27 939 978	29 622 582		SUM LANGSIKTIG GJELD		27 939 978
KORTSIKTIG GJELD					
14 659 453	14 477 207		Skattetrekk m.v.		14 659 453
7 755 859	6 992 977		Arbeidsgiveravgift		7 755 859
202 110	285 245		Merverdiavgift		202 110
26 978 564	21 057 218		Diverse kreditorer		26 978 564
35 786 241	38 520 743		Abonnement/forsalg		35 786 241
59 289 936	55 491 299	11	Påløpte kostnader / forskuddsbetalte inntekter	11	61 435 205
144 672 162	136 824 688		SUM KORTSIKTIG GJELD		146 817 431
190 047 498	167 759 858		SUM EGENKAPITAL OG GJELD		192 810 834

NOTER

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens regler og er utarbeidet etter anbefalinger til god regnskapsskikk i Norge pr. 31.12.2013.

Konsernregnskapet omfatter det 100% eide datterselskapet DNO&Bs Barnekor AS om ble stiftet i 2010.

DRIFTSINNTEKTER

Statlige tilskudd inntektsføres i bevilingsåret. Øremerkede tilskudd inntektsføres det året midlene forbrukes. Billettinntekter blir inntektsført når forestillingen/konserten er avholdt. Andre salgsinntekter inntektsføres når varen/tjenesten leveres.

DRIFTSKOSTNADER

Forestillingskostnader er periodisert til det år produksjonen har premiere (note 9).

KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Øvrige eiendeler er klassifisert som anleggsmidler, og øvrig gjeld er klassifisert som langsiktig. Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler er oppført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger basert på antatt økonomisk levetid. Anskaffelser til varig eie og bruk aktiveres som anleggsmidler. Øvrige anskaffelser kostnadsføres på anskaffelsestidspunktet.

PENSJONER

Beregning av virkelig verdi av pensjonsforpliktelse er basert på flere økonomiske og demografiske forutsetninger. Enhver endring i de anvendte forutsetninger påvirker den beregnede forpliktelsen. Det henvises til noten om pensjonsforpliktelser for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetnin-

ger som er lagt til grunn. Selskapet mottok i 2001 et egenkapitaltilskudd fra Kulturdepartementet på kr 10.300.000,- til delvis dekning av påløpte pensjonsforpliktelser.

Tilskuddet er klassifisert som annen innskutt egenkapital i samsvar med ordlyden i tildelingsbrevet.

SKATT

Ingen av selskapene i konsernet er skattepliktige.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmen er utarbeidet etter den direkte metoden.

Forøvrig fremgår anvendte regnskapsprinsipper av notene nedenfor.

NOTE 1 / PENSJONSFORPLIKTELSER

Den Norske Opera & Ballett har fire ulike pensjonsordninger.

To av ordningene er forsikrede ordninger i henholdsvis Statens pensjonskasse (SPK) og DNB Livsforsikring (DNB). Avtalefestet pensjon (AFP) er en innskuddsbasert ordning og administreres av Fellesordningen for Avtalefestet Pensjon. Selskapet har dessuten en delvis forsikret pensjonsavtale med tidligere operasjef.

Pensjonsforpliktelsene er aktuarmessig beregnet ut i fra følgende parametre:

	2013		2012			
Diskonteringsrente					4,10 %	4,20 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler					4,40 %	3,60 %
Årlig forventet lønnsvekst					3,75 %	3,25 %
Årlig forventet G-regulering					3,50 %	3,00 %
Årlig forventet reg. av pensj. under utbetaling					2,75 %	2,25 %
	SPK 2013	SPK 2012	DNB 2013	DNB 2012	TOT 2013	TOT 2012
FOR UTGANGEN AV ÅRET:						
Total pensjonsforpliktelse (DBO)	720 647 474	565 750 089	372 764 913	293 292 287	1 093 412 388	859 042 376
Totale pensjonsmidler	488 881 906	420 887 086	252 158 944	208 756 644	741 040 850	629 643 730
Netto pensjonsforpliktelse	-231 765 568	-144 863 003	-120 605 969	-84 535 644	-352 371 538	-229 398 647
AGA av netto pensjonsforpliktelse	-32 678 945	-20 425 683	-17 005 442	-11 919 526	-49 684 387	-32 345 209
Netto pensjonsforpliktelse inklusiv AGA	-264 444 514	-165 288 687	-137 611 411	-96 455 169	-402 055 924	-261 743 856
Ikke resultatført estimatavvik (korridor)	-310 618 915	-186 641 722	-161 117 236	-121 510 157	-471 736 151	-308 151 880
Balanseførte midler (overfinansiert)	46 174 401	21 353 036	23 505 825	25 054 988	69 680 226	46 408 024
FOR ÅRET:						
Pensjonskostnad inkl. medl.innskudd	56 102 645	59 059 381	37 542 422	37 678 922	93 645 067	96 738 303
Pensjonspremie inkl. medl.innskudd (innbet.)	80 924 010	43 789 986	35 993 260	6 781 712	116 917 270	50 571 698

Pensjonsordningene i SPK og DNB er overfinansiert som en følge av at deler av pensjonsopptjeningen ikke er resultatført (ikke resultatført estimatavvik/korridor) i henhold til god regnskapsskikk i Norge. Pensjonsordninger som er overfinansiert er vist som eiendel i balansen. Overfinansierte pensjonsforpliktelser er balanseført da de forventede nåverdiene

av de totale pensjonsforpliktelsene overstiger verdiene av pensjonsmidlene.

Dette innebærer at overfinansieringen forutsettes redusert/brukt opp over tid. Ikke resultatført estimatavvik belastes over tid i henhold til god regnskapsskikk.

	DNB LEDERAVTALE 2013 *)	DNB LEDERAVTALE 2012 *)
FOR UTGANGEN AV ÅRET:		
Total pensjonsforpliktelse (DBO)	1 168 012	1 428 771
Totale pensjonsmidler		
Netto pensjonsforpliktelse	-1 168 012	-1 428 771
AGA av netto pensjonsforpliktelse	-164 690	-201 457
Netto pensjonsforpliktelse inklusiv AGA	-1 332 702	-1 630 227
Ikke resultatført estimatavvik	-252 723	-227 645
Balanseførte midler	-1 079 979	-1 402 582
FOR ÅRET:		
Pensjonskostnad	143 450	542 689
Utbetalt pensjon inkl AGA	466 054	497 686
*) <i>Avtalen gjelder tidligere operasjef</i>		
SAMMENSETNING AV NETTO PENSJONSKOSTNAD	31.12.13	31.12.12
Årets opptjening	52 801 086	57 423 825
Rentekostnad	35 688 603	30 521 512
Avkastning	-24 106 511	-24 286 077
Administrasjonskostnader	1 429 399	1 227 313
Arbeidsgiveravgift	9 279 573	9 149 007
Resultatført planendring	115 640	115 640
Resultatført akturielt tap	18 580 727	23 129 772
Ekstraordinær nedsk. av estimatavvik		
AFP innskuddsbasert ordning	3 941 053	3 271 938
Medlemstilskudd	-6 772 248	-4 842 994
NETTO PENSJONSKOSTN. INKL. ARB.G.AVG.	90 957 322	95 709 936

NOTER

NOTE 2 / ANDRE INNTEKTER				
	DNO&B AS		DNO&B KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Sponsorinntekter	21 786 886	22 040 553	21 786 886	22 040 553
Serveringsvirksomhet	5 703 987	5 887 811	5 703 987	5 887 811
Butikk	3 261 840	3 209 000	3 261 840	3 209 000
Omvisninger	2 739 681	2 854 368	2 739 681	2 854 368
Banketter/arrangement	3 548 544	5 011 799	3 593 544	5 011 799
Andre kommersielle inntekter	1 740 358	1 029 588	1 740 358	1 029 588
SUM KOMMERSIELLE INNTEKTER	38 781 295	40 033 118	38 826 295	40 033 118
Programsalg	1 258 381	1 493 700	1 258 381	1 493 700
Leieinntekter	1 884 700	779 500	1 884 700	779 500
Salgsinntekter	136 626	170 662	136 626	170 662
Elevpenger ballettskole/barnekor	1 488 948	1 307 119	1 680 948	1 456 119
Bidrag fra organisasjoner	3 420 763	3 831 285	3 420 763	3 831 285
Bidrag fra turnésamarbeidspartnere	696 086	3 670 352	696 086	3 670 352
Bidrag fra øvrige samarbeidspartnere	2 466 676	2 403 711	2 466 676	2 403 711
Andre inntekter	1 323 647	2 337 120	3 479 089	4 556 699
ØVRIGE INNTEKTER	12 675 826	15 993 448	15 023 268	18 362 027
SUM ANDRE INNTEKTER	51 457 122	56 026 567	53 849 564	58 395 146

NOTE 3 / DRIFTSTILSKUDD			
	2013	2012	
Statlige tilskudd fra Kulturdepartementet			
Kapittel 324 post 70	557 457 433	508 958 567	
Andre statlige tilskudd			
Støtte til prosjekt "Formidling Robin Hood" fra KUD	390 525	500 000	
Støtte til prosjekt "Turné til Mikhailovsky" fra UD	200 000	700 000	
Andre statlige tilskudd		118 660	
SUM DRIFTSTILSKUDD	558 047 958	510 277 227	

NOTE 4 / INNTEKTER SPESIFISERT PÅ VIRKSOMHETSOMRÅDER OG GEOGRAFISK MARKED				
	DNO&B AS			DNO&B KONSERN
	OSLO	TURNÉ	TOTALT	TOTALT
Billettsalg	86 130 948		86 130 948	86 792 632
Andre inntekter	51 061 035	396 086	51 457 121	53 849 563
Driftstilskudd	557 847 958	200 000	558 047 958	558 047 958
SUM	695 039 941	596 086	695 636 028	698 690 154

BILLETTSALG	2012	2013
Hovedscene	89 120 597	90 034 393
Scene 2	7 057 338	4 783 230
Prøvesal / ork.prøvesal	287 335	122 515
1. balkong / Foajé	52 110	186 410
Formidlingssenteret	41 530	99 088
Operataket	2 591 204	-
Andre scener i Oslo	-	210 090
SUM	99 150 114	95 435 726
Billettsalg utlignet	-7 307 875	-12 101 254
Billettgebyr	5 305 712	3 458 161
SUM BILLETTSALG	97 147 951	86 792 633

Reduksjon i billettinntekter skyldes redusert aktivitet på Scene 2 i 2013 i tillegg til at det ikke ble avholdt konserter på taket sommeren 2013.

Denne inntektsreduksjonen har motsvarende reduksjoner på kostnadssiden.

NOTE 5 / KONTOLÅN FRA STATEN

Selskapet mottok i 2001 et tilskudd til egenkapitalen på kr 10.300.000,- fra Kulturdepartementet. Beløpet er plassert som rentebærende kontolån til staten og forrentes for tiden med 2,1 % p.a. Tilskuddet kan disponeres av selskapets styre, dog slik at dette er bundne midler og ikke kan benyttes til å dekke ordinære driftsutgifter eller lignende.

NOTE 6 / LØNSSKOSTNADER				
	DNO&B AS		DNO&B KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Lønninger	377 179 778	378 772 242	377 179 778	378 772 242
Folketrygdavgift	26 837 531	31 577 968	26 837 531	31 577 968
Andre ytelser	7 575 169	3 377 936	10 509 353	6 742 090
SUM	411 592 479	413 728 146	414 526 662	417 092 300

NOTE 7 / ANSATTE

Det har i regnskapsåret vært sysselsatt 626 årsverk ved Den Norske Opera & Ballett. Det samlede antall personer engasjert av Den Norske Opera & Ballett i 2013 utgjorde 2277. Det 100% eide datterselskapet DNO&Bs Barnekor AS har ikke ansatte og blir fakturert tilhørende lønnskostnader av DNO&B AS.

NOTE 8 / FORDRING PÅ KONSERNSELSKAP

I andre kortsiktige fordringer og periodiseringer inngår fordring på datterselskap med kr 2.527.807,-.

NOTE 9 / AKTIVERING AV PRODUKSJONSKOSTNADER

Påløpte kostnader knyttet til oppsetninger med premiere etter 1/1-2014 er aktivert med kr 10.705.997,-. Aktiveringen er begrenset til direkte variable kostnader og er ikke oppført høyere enn budsjetterte egeninntekter.

NOTER

NOTE 10 / SKATTETREKSMIDLER

Bundne skattetrekkmidler utgjorde pr. 31/12-2013 kr 14.804.604,-.

NOTE 11/ FORSKUDDSBETALTE INNTEKTER / PÅLØPTE KOSTNADER

	DNO&B AS		DNO&B KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
Forskuddsbetalte inntekter	509 348	878 927	509 348	878 927
Påløpte lønnskostnader og feriepenger	48 494 298	44 792 333	48 494 298	44 792 333
Andre påløpte kostnader	10 286 290	9 820 039	12 431 559	9 820 039
SUM	59 289 936	55 491 299	61 435 205	55 491 299

NOTE 12/ HONORARER

Utbetalte styrehonorarer har beløpt seg til kr 475.784,-. Honorar til styreleder utgjør kr 180.000,-.

Lønn til administrerende direktør utgjorde kr 1.471.145,- og annen godtgjørelse kr 2.520,-.

Administrerende direktør er medlem av selskapets kollektive pensjonsordningen. Kostnader til pensjon 2013 utgjorde kr 186.584,-.

Det er avtalt 2 års etterlønn under nærmere gitte betingelser.

Revisjonshonorar har beløpt seg til kr 263.438,- inkl. mva. for konsernet og kr 255.125,- inkl. mva gjelder for morselskapet. Honorar for andre tjenester til revisor har utgjort kr 165.750,- inkl. mva. for konsernet, hvorav kr 165.750,- inkl. mva gjelder for morselskapet.

NOTE 13/ AVSKRIVNINGER

	Kostpris pr. 1/1- Avskr. %	Antatt anskaffel- se 2013	Avgang 2013	Akk. avskrivn. pr. 1/1-2013	Årets av- skrivninger	Tilb. føringer avskrivn.	Akk. av- skrivn. pr. 31/12-2013	Bokført verdi pr. 31/12-2013	
Inventar, biler, tekn. utstyr, EDB-utstyr	10%-33%	38 137 312	6 621 414	0	19 705 255	5 919 595,92	0,00	25 624 851	19 133 875
Bygn.messige anlegg	4%-10%	41 850 647	2 336 298	0	8 212 805	2 233 033,21	0,00	10 445 838	33 741 107
SUM TOTALT		79 987 959	7 722 376	0	27 918 061	8 152 629,13	0,00	36 070 690	52 874 982

* Aktiverte driftsmidler avskrives lineært.

** Kostpris driftsmidler overtatt fra Statsbygg ved innflytting i nytt operahus: Kr 135,9 millioner
Nedskrevet med offentlig tilskudd: (Kr 135,9 millioner)

NOTE 14/ LEIEAVTALER

Den Norske Opera & Ballett har inngått en avtale om leie av lager i Karihaugveien 22. Leieforholdet løper til 31/12-2032.

Selskapet har inngått kontrakt med Statsbygg om leie av operahuset i Bjørvika. Leiekontrakten har en løpetid på 60 år fra 1/1-2008.

For leie av kommersielle arealer i operahuset betales kapitalkostnad i forhold til investert beløp. Resten av operahuset leies vederlagsfritt. Selskapet har videre inngått en avtale med Statsbygg med samme løpetid på 60 år om forvaltning, drift og vedlikehold av operahuset.

NOTE 15/ LANGSIKTIG GJELD

Til formålstjenlig ombygging av lagerlokalene i Karihaugveien 22 har Den Norske Opera & Ballett investert kr 32,4 millioner. Beløpet er finansiert ved låneopptak i Danske Bank. Lånet har en løpetid på 25 år fra og med november 2008. Det er ikke stilt noen form for sikkerhet.

NOTE 16/ EGENKAPITAL

	DNO&B AS				DNO&B KONSERN			
	AKSJE- KAPI- TAL	ANNEN INNSKUTT EGENKAP.	ANNEN EGEN- KAP.	SUM	AKSJE- KAPITAL	ANNEN INNSKUTT EGENKAP.	ANNEN EGEN- KAP.	SUM
Egenkapital pr. 31.12.2012	100 000	10 300 000	-9 087 412	1 312 588	100 000	10 300 000	-8 371 697	2 028 303
Resultat 2013			16 122 769	16 122 769			16 025 122	16 025 122
EGENKAP. PR. 31.12.2013	100 000	10 300 000	7 035 357	17 435 357	100 000	10 300 000	7 653 425	18 053 425

NOTE 17 / AKSJEKAPITAL / AKSJONÆRER

Aksjekapitalen utgjør kr 100.000,- fordelt på 200 aksjer à kr 500,- eiet av Den norske stat.

Alle aksjene er i samme aksjeklasse.

NOTE 18 / AKSJER I DATTERSELSKAP

	EGENANDEL/ STEMMEANDEL	BOKFØRT VERDI	RESULTAT 2013	EGENKAPITAL PR 31.12.2013
DNO&B Barnekor A/S	100 %	100 000	-97 647	728 508

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	DNO&B AS		DNO&B KONSERN	
	2013	2012	2013	2012
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER				
Innbetalinger fra salg av billetter	83 396 447	93 158 732	84 058 131	94 429 119
Innbetaling andre inntekter	47 961 511	67 471 165	49 671 185	69 178 334
Innbetalinger ved offentlige tilskudd	558 047 958	510 277 227	558 047 958	510 277 227
Utbetalinger for materialkostnader og andre driftskostnader	-157 849 710	-199 898 878	-155 953 474	-200 804 004
Utbetalinger til ansatte, pensjon, arbeidsgiveravgift, skattetrekk mv.	-526 128 160	-463 212 934	-529 078 791	-466 590 628
Periodisering av produksjonskostnader (material-, lønnskostnader)	-58 487	2 974 458	-58 487	2 974 458
Innbetalinger av renter	2 058 494	1 969 961	2 107 151	1 998 745
Utbetalinger av renter og andre finanskostnader	-3 268 423	-2 841 663	-3 269 190	-2 841 858
NETTO KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER	4 159 630	9 898 067	5 524 485	8 621 392
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER				
Utbetaling til aksjekjøp i datterselskap	-	-	-	-
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-8 957 712	-7 722 374	-8 957 712	-7 722 374
NETTO KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER	-8 957 712	-7 722 374	-8 957 712	-7 722 374
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER				
Nedbetaling av gjeld	-1 360 000	-1 360 000	-1 360 000	-1 360 000
Endring i offentlig gjeld	861 993	801 426	861 993	801 426
NETTO KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER	-498 007	-558 574	-498 007	-558 574
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-5 296 089	1 617 119	-3 931 234	340 444
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	35 689 705	34 072 586	37 462 825	37 122 381
BEHOLDNING AV KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER VED PERIODENS SLUTT	30 393 616	35 689 705	33 531 591	37 462 825

Le grand macabre

KPMG AS
P.O. Box 7000 Majorstuen
Sørkedalsveien 6
N-0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Den Norske Opera & Ballett AS

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Den Norske Opera & Ballett AS, som består av selskapsregnskap, som viser et overskudd på kr 16 122 769, og konsernregnskap, som viser et overskudd på kr 16 025 122. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap og kontantstrømpstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav, og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Den Norske Opera & Ballett AS' finansielle stilling per 31. desember 2013 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret, som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Offices in:

Oslo	Haugesund	Sandnessjøen
Alta	Knarvik	Stavanger
Arendal	Kristiansand	Stord
Bergen	Larvik	Straume
Bodo	Mo i Rana	Tromsø
Elverum	Molde	Trondheim
Finnsnes	Narvik	Tønsberg
Glimstad	Roros	Ålesund
Hamar	Sandefjord	

KPMG AS, a Norwegian member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening.

Revisors beretning 2013
Den Norske Opera & Ballett AS

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 29. april 2014
KPMG AS

Ole Christian Fongaard
Statsautorisert revisor

OPERASJEFENS BERETNING

Operarepertoaret for første halvår av 2013 var planlagt av tidligere operasjef. Året begynte med forestillinger av *Flaggermusen*, en oppsetning som hadde hatt premiere på slutten av 2012. *Flaggermusen* ble en lang og krevende serie, med tredoblet besetning i de fleste store rollene og med vekslende dirigenter. Likevel var dette populære forestillinger med stort sett helt fulle hus. Reprisen på *Don Pasquale* nådde derimot ikke helt til forventningene når det gjelder publikumstilstrømming. Heidi Bruun Nedregaard hadde ansvaret for gjenoppsetningen og sørget for en gjennomarbeidet scenisk innstudering.

I januar var samtidig flere solister på nyttårsturné i Nord-Norge. Vi hadde også reprise på Benjamin Brittens *The Rape of Lucretia* på Scene 2. Forestillingen skulle egentlig ha gjestet Sandnes kulturhus, men på grunn av sykdom ble turneen dessverre avlyst. Thaddeus Strassberger var tilbake for den sceniske innstuderingen, mens Magnus Loddgard gjorde en vellykket dirigentdebut for Nasjonaloperaen.

Neste premiere var *Cavalleria rusticana/Pagliacci*. Dette var en samproduksjon med Det Kongelige Teater i København, der oppsetningen hadde hatt premiere i sesongen 2011/12. Tidligere operasjef i København, Kasper Holten, hadde regien for *Cavalleria rusticana*, mens tidligere operasjef Paul Curran hadde regien for *Pagliacci*. Assisterende regissør i København, Eva-Maria Melbye, var ansvarlig for gjeninnstuderingen av begge forestillingene i Oslo. Musikalsk holdt forestillingene høyt nivå, og flere av ensembles solister fikk presentert seg i krevende roller. Daniele Callegari hadde ansvaret for den musikalske innstuderingen med orkestret og alternerte med John Helmer Fiore som dirigent for forestillingene.

Det var knyttet stor spenning til oppsetningen av familieforestillingen *Robin Hood*. Produksjonen var kjøpt inn fra Komische Oper i Berlin, der den hadde hatt premiere i 2008. Verket er skrevet i et moderne, atonalt tonespråk og ble oversatt til norsk fra den tyske originalversjonen. Etter en litt treg start, ble dette populære forestillinger, selv om vi totalt sett ble liggende noe under forventet publikumsbesøk. Regiassistent fra Berlin, Tomo Sugao, var en inspirerende regissør under innstuderingen og Peter Szilvay gjorde en fin innsats som musikalsk ansvarlig. Flere av Operakorets medlemmer hadde sentrale partier i forestillingen, hvilket de mestret med både scenisk tilstedeværelse og gode vokale prestasjoner. Koret er en musikalsk bærebjelke i huset vårt. De spiller en sentral rolle i mange av oppsetningene og har den siste tiden hatt en solid utvikling.

Vi har også et svært godt barnekor, bestående av 75 gutter og jenter i alderen 5–17 år. Barnekoret gjorde en stor innsats i *Cavalleria rusticana/Pagliacci*, *Robin Hood* og *Khairos*, men også i konserten *Gerontius' drøm*, ved Solistenes julekonsert og i Nasjonalballettens produksjoner *I Fokines verden* og *Nøtteknekkeren*. I tillegg kommer en rekke andre oppdrag, samt egne produksjoner tilrettelagt for unge utøvere, som henvender seg til et ungt publikum. På våren presenterte de *Barnekoret synger Astrid Lindgren* og på høsten *Lillebror og Knerten*. Begge produksjonene var et samarbeid med Nordstrand Ungdoms-symfoniorkester. Barnekoret tilbyr et sterkt og mangfoldig pedagogisk tilbud og har en viktig formidlende betydning, som blant annet er gjort mulig gjennom bidrag fra Color Lines lotterimidler.

Siste Hovedscene-premiere i sesongen 2012/13 var *Salome* i regi av Stefan Herheim. Oppsetningen var en samproduksjon med Påskefestspillene i Salzburg. Teknisk var dette en komplisert oppsetning, som krevde mye forberedende tid på scenen. Produksjonen ble svært godt mottatt blant publikum så vel som anmeldere, og alle forestillingene var så godt som utsolgt. Stefan Herheim hadde selv ansvaret for innstuderingen. Herheim er en inspirerende regissør som verdsettes av mange på huset. Hans kontinuerlige arbeid over flere år har vært viktig for Nasjonaloperaens utvikling.

På Scene 2 var det knyttet store forventninger til uroppførelsen av *Khairos* av Knut Vaage og Torgeir Rebolledo Pedersen. Handlingen tar utgangspunkt i det norske oljeeventyret, med en uttalt kritisk holdning til det høye utvinningstempoet. Diskusjonen rundt

oljeboring i Lofoten ga forestillingen spesiell aktualitet. *Khairos* viste seg å være et særdeles krevende verk å innstudere, både scenisk og musikalsk. Det positive resultatet skyldtes i stor grad sterk innsats av regissør Kjersti Horn og dirigenten Pierre-André Valade. Her var det grunn til å glede seg over sterke prestasjoner fra kor, orkester og sangsolister, på tross av at premieren og noen av forestillingene dessverre ble preget av at noen av sangerne var indisponert. Oppsetningen fikk stor pressdekning og var et viktig bidrag til arbeidet for å få frem flere norske verk.

Dette arbeidet ble intensivert på høsten, da vi på Scene 2 urfremførte to nye verk av norske komponister: Tore Vagn Lid og Glenn Erik Hauglands *Judasevangeli* i samarbeid med Ultima, og *Ad undas – Solaris korrigeret*, som var Øyvind Mælands eksamensoppgave ved Norges musikkhøgskole. Sistnevnte var basert på Øyvind Rimbereids kritikerroste store dikt med samme navn, og var et samarbeidsprosjekt mellom Nasjonaloperaen og flere utdannelsesinstitusjoner.

En av mine uttalte ambisjoner er at vi bør fornye operarepertoaret og søke kontakt med vår egen tids musikalske uttrykk – også når det gjelder store satsninger på Hovedscenen. Derfor valgte jeg å åpne min første sesong som operasjef med *Le grand macabre*. Dette er en sentral, moderne opera av György Ligeti og har aldri tidligere vært vist i Norge. Forestillingen fikk flere glimrende anmeldelser og ble godt besøkt. Etter premieren registrerte vi en økende publikumsinteresse, blant annet gjennom stor oppmerksomhet i sosiale medier. Med *Le grand macabre* fikk vårt eget solistensemble vist seg frem på en utmerket måte og musikk-sjef John Helmer Fiore skal ha stor fortjeneste for det høye musikalske nivået i forestillingene.

Før premieren på *Le grand macabre* presenterte vi en reprise på *Figaros bryllup*. Igjen var Thaddeus Strassberger en inspirerende instruktør, og igjen bekledde vårt eget solistensemble de aller fleste rollene. Selv om prøvetiden var særdeles knapp og scenemaskineriet bød på store utfordringer, kom vi i havn og presenterte en serie på ti utsolgte hus.

Neste premiere var Glucks *Orfeus og Evrydike*, i regi av Jo Strømgren. Dette var et samarbeidsprosjekt mellom Nasjonaloperaen og Nasjonalballetten – det første på mange år. Samarbeidet ble høyt verdsatt både internt og eksternt, og bidro til å tydeliggjøre husets profil som en ballett- og operainstitusjon. Kontratenoren Lawrence Zazzo var fremragende i det store tittelpartiet, og vår tidligere faste gjestedirigent Rinaldo Alessandrini gjorde et kjærkomment ”comeback”.

Reprisen på *Madama Butterfly* fikk et stort løft ved hjelp av den fremragende dirigenten Pier Giorgio Morandi og den dyktige sangerskuespilleren Svetlana Ignatovich i tittelrollen. Heidi Bruun Nedregaard var ansvarlig for gjenoppsetningen. Også her var prøvetiden knapp. Repriser med begrenset prøvetid mellom nyproduksjonene er en bevisst satsning. Samtidig som det fører til et bredere repertoarutvalg, har denne strategien utvilsomt stilt høyere krav til alle medvirkende. På bakgrunn av tidligere erfaringer var det knyttet noe spenning til salget av reprise-forestillingene, men både *Figaros bryllup* og *Madama Butterfly* endte med et publikumsbelegg på 100%.

Siste premiere på Hovedscenen i 2013 var *Hoffmanns eventyr* i regi av Calixto Bieito. Etter en krevende prøveperiode med flere ombesetninger, ble dette en sterk oppsetning som vokste i kunstnerisk kvalitet fra forestilling til forestilling, og med sangprestasjoner på øverste nivå. I likhet med *Le grand macabre*, var publikumsreaksjonene delte. Oppsetningenes estetiske uttrykk engasjerte: den forarget noen og fascinerte andre. Med disse oppsetningene har vi registrert en økt interesse i miljøer som ellers ikke har vært opptatt av opera som kunstform. Dermed har vi lyktes i å åpne huset for nye publikumsgrupper og gjort opera relevant for flere – hvilket har vært et overordnet mål for meg som ny operasjef.

Per Boye Hansen

OPERA

FLAGGERMUSEN *Nyoppsetning*

1. DESEMBER 2012 (SISTE FORESTILLING
14. FEBRUAR 2013) / HOVEDSCENEN

Musikk: Johann Strauss d.y.
Libretto: Karl Haffner og Richard Genée
Musikalsk ledelse: Alexander Joel, Tobias Ringborg,
Terje Boye Hansen, Rune Bergmann
Regi: Laurence Dale
Scenografi og kostymer: Gary McCann
Lysdesigner: Dominique Borrini
Koreografi: Mark Smith
Solister: Solveig Kringlebotn, Ragnhild Heiland Sørensen,
Birgitte Christensen, Jonas Degerfeldt, Nils Harald Sodal,
Daniel Johansson, Thor Inge Falch, Mari Eriksmoen,
Eir Inderhaug, Lina Johnson, Espen Langvik, Mads
Wighus, Jørgen Backer, Ketil Hugaas, Carsten Stabell,
Hege Høisæter, Lydia Moellenhoff, Svein Erik Sagbråten,
Hallvar Djupvik, Frida Johansson, Maren Myrvold
Operakoret og Operaorkestret

THE RAPE OF LUCRETIA

10. JANUAR / SCENE 2

Musikk: Benjamin Britten
Libretto: Ronald Duncan
Musikalsk ledelse: Magnus Loddgard
Regi og scenografi: Thaddeus Strassberger
Kostymer: Mattie Ullrich
Lysdesign: Jacob Christensen
Solister: Brenden Gunnell, Marita Sølberg, Katija Dragojevic,
Ingebjørg Kosmo, Amelie Aldenheim, Espen Langvik,
Yngve Søberg, Magne Fremmerlid
Operaorkestret

OPERA

Illustrasjonsbilde fra Pagliacci

PAGLIACCI INNTAR PRØVESALEN *Uroppførelse*

OPERALABORATORIET 15. MARS / PRØVESALEN

Musikk: Olav Anton Thommessen, Risto Holopainen,
Marius Neset
Musikalsk ledelse: Magnus Loddgard
Regi: Ronald Rørvik
Solister: Ragnhild Heiland Sørensen, Ingeborg Gillebo,
Hege Høisæter, Elisabeth Teige, Frida Johansson,
Svein Erik Sagbråten, Sverre Johan Aal, Trond Gudevold
Oslo Sinfonietta

ROBIN HOOD *Nyoppsetning*

22. MARS / HOVEDSCENEN

Musikk: Frank Schwegler
Libretto: Michael Frowin
Musikalsk ledelse: Peter Szilvay
Regi: Andreas Homoki
Ansvarlig for gjenoppsetningen: Tomo Sugao
Dramaturgi: Werner Hintze
Scenografi: Frank Philipp Schlössmann
Kostymer: Gideon Davey
Lysdesign: Franck Evin
Solister: Nils Harald Sodal, David Fielder, Hallvar Djupvik,
Mathias Gillebo, Ingebjørg Kosmo, Carsten Stabell,
Marek Lipok, Jens-Erik Aasbø, Yngve Søberg, Amelie
Aldenheim, Mette Bjæring, Thor Inge Falch, Mads Wighus,
Jørgen Backer, Øystein Skre
Barnekoret, Operakoret og Operaorkestret
En produksjon fra Komische Oper Berlin

DON PASQUALE

17. JANUAR / HOVEDSCENEN

Musikk: Gaetano Donizetti
Libretto: Giovanni Ruffini og Gaetano Donizetti
Musikalsk ledelse: Patrick Fourmillier
Regi: François de Carpentries
Ansvarlig for gjenoppsetningen: Heidi Bruun Nedregaard
Dramaturgi: Karine Van Hercke
Scenografi: Emmanuel Clolus
Kostymer: Jorge Jara
Lysdesign: Greter Sveinbjørnsson
Solister: Ketil Hugaas, Eli Kristin Hanssveen,
Tuomas Katajala, Johannes Weisser,
Frank Runar Gansmo, Martin Hasselgren
Operakoret og Operaorkestret

CAVALLERIA RUSTICANA / PAGLIACCI *Nyoppsetning*

2. MARS / HOVEDSCENEN

Cavalleria rusticana: Musikk: Pietro Mascagni
Libretto: Giovanni Targioni-Tozzetti og Guido Menasci,
etter Giovanni Verga
Pagliacci: Musikk og libretto: Ruggero Leoncavallo

Musikalsk ledelse: Daniele Callegari, John Helmer Fiore
Regi: Kasper Holten, Paul Curran
Ansvarlig for gjenoppsetningen: Eva-Maria Melbye
Scenografi: Mia Stensgaard
Kostymer: Anja Vang Kragh
Lysdesign: Bruno Poet
Solister: Tuija Knihtilä, Henrik Engelsen, Roy
Cornelius Smith, Marita Sølberg, Ole Jørgen
Kristiansen, Tone Kruse, Yngve Søberg, Ingeborg Gillebo,
Tone Kummervold, Marius Roth Christensen,
Helge Rønning, Espen Langvik, Krzysztof Luczynski,
Natanael Uifalean
Operakoret, Barnekoret og Operaorkestret
Samproduksjon med Det Kongelige Teater, København

KORALL KORALL - EN BABYOPERA

8. APRIL / FOAJEEN

Musikk: Maja Ratkje
Idé, produksjon og regi: Hanne Dieserud
og Christina Lindgren
Scenografi: Christina Lindgren
Utøvere: Silje Aker Johnsen, Hanna Gjermundrød,
Camilla Vislie, Hanne Dieserud

DEN ØDE ØYA - L'ISOLA DISABITATA

28. APRIL / HOVEDSCENEN

Musikk: Joseph Haydn
Libretto: Pietro Metastasio
Musikalsk ledelse: Robert Howarth
Regi: Hilde Andersen
Scenografi og kostymer: John Kristian Alsaker
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Solister: Ingeborg Gillebo, Kevin Greenlaw, Simon Bode,
Amelie Aldenheim
Det Norske Kammerorkester
Produsert i samarbeid med Det Norske Kammerorkester

OPERA

KHAIROS *Uroppførelse*

10. MAI / SCENE 2

Musikk: Knut Vaage
Libretto: Torgeir Rebolledo Pedersen
Musikalsk ledelse: Pierre-André Valade
Regi: Kjersti Horn
Scenografi og kostymer: Erika Magnusson
Lysdesign og videoprojeksjoner: Sutoda
Lyddesign: Thorolf Thuestad v/BEK
Solister: Håvard Stensvold, Tone Kummervold, Elisabeth Teige, Nils Harald Sødal, Ketil Hugaas, Svein Erik Sagbråten, Jørgen Backer, Mette Bjæring, Thale Bergsaune, Frida Johansson, Mathias Gillebo, Jacob Stray-Pedersen, Andreas Johan Augustinius
Operakoret og Operaorkestret

SALOME *Nyoppsetning*

25. MAI / HOVEDSCENEN

Musikk: Richard Strauss
Libretto: Richard Strauss, basert på Oscar Wilde
Dramaturgi: Alexander Meier-Dörzenbach
Musikalsk ledelse: John Helmer Fiore
Regi: Stefan Herheim
Scenografi: Heike Scheele
Kostymer: Gesine Völlm
Video: Fettfilm
Lysdesign: Joachim Klein
Solister: Thor Inge Falch, Hege Høisæter, Elizabeth Blancke-Biggs, Thomas Hall, Daniel Johansson, Sabrina Kögel, Helge Rønning, Hallvar Djupvik, Håkon Kornstad, Kjetil Støa, Øystein Skre, Jens-Erik Aasbø, Nicholas Cotellessa, Carsten Stabell, Jakob Zethner
Operaorkestret
Samproduksjon med Osterfestspiele Salzburg

OPERA

ORFEUS OG EVRYDIKE

Nyoppsetning

17. OKTOBER / HOVEDSCENEN

Musikk: Christoph Willibald Gluck
Libretto: Ranieri De' Calzabigi
Regi og koreografi: Jo Strømgren
Musikalsk ledelse: Rinaldo Alessandrini
Scenografi: Jo Strømgren
Kostymer: Bregje van Balen
Lysdesign: Stephen Rolfe
Solister: Lawrence Zazzo, Eli Kristin Hanssveen, Nina Gravrok, Kari Ulfsnes Kleiven, Amelie Aldenheim
Nasjonalballetten, Operakoret og Operaorkestret
Samproduksjon med Nasjonalballetten

MADAMA BUTTERFLY

25. OKTOBER / HOVEDSCENEN

Musikk: Giacomo Puccini
Libretto: Luigi Illica og Giuseppe Giacosa
Musikalsk ledelse: Pier Giorgio Morandi
Regi: Stephen Langridge
Ansvarlig for gjenoppsetningen: Heidi Bruun Nedregaard
Scenografi og kostymer: Alison Chitty
Lysdesign: Chris Davey
Solister: Svetlana Ignatovich, Henrik Engelsen, Diego Torre, Ole Jørgen Kristiansen, Tone Kummervold, Svein Erik Sagbråten, Gabriel Birjovanu, Magne Fremmerlid, Carsten Stabell, Roald Nygård, Natanael V. Uifalean, Mette Bjæring, Kjersti Kongsund, Debra Knudsen, Sabine Gross
Operakoret og Operaorkestret

FIGAROS BRYLLUP

1. SEPTEMBER / HOVEDSCENEN

Musikk: Wolfgang Amadeus Mozart
Libretto: Lorenzo Da Ponte
Musikalsk ledelse: Jonathan Darlington
Regi: Thaddeus Strassberger
Scenografi og kostymer: Kevin Knight
Lysdesign: Bruno Poet
Solister: Yngve Søberg, Silvia Moi, Marita Sølberg, Espen Langvik, Ingeborg Gillebo, Katija Dragojevic, Ingebjørg Kosmo, Carsten Stabell, Svein Erik Sagbråten, Arild Helleland, Øystein Skre, Kari Ulfsnes Kleiven, Ingeborg Barstad, Mette Bjæring
Operakoret og Operaorkestret

LE GRAND MACABRE *Nyoppsetning*

7. SEPTEMBER / HOVEDSCENEN

Musikk: György Ligeti
Libretto: György Ligeti og Michael Meschke
Musikalsk ledelse: John Helmer Fiore
Konsept: Alex Ollé og Valentina Carrasco
Regi: Alex Ollé (La Fura dels Baus) i samarbeid med Valentina Carrasco
Scenografi: Alfons Flores
Kostymer: Lluc Castells
Lysdesign: Peter Van Praet
Video: Franc Aleu
Solister: Thor Inge Falch, Tone Kummervold, Amelie Aldenheim, Ketil Hugaas, Frode Olsen, Hege Høisæter, Eir Inderhaug, David Hansen, Marius Roth Christensen, Ole Jørgen Kristiansen, Florin Demit, Per Andreas Tønder, Jakob Zethner
Operakoret og Operaorkestret

En samproduksjon mellom Théâtre Royal de la Monnaie, Brussel, Gran Teatre del Liceu, Barcelona, English National Opera, London og Teatro dell'Opera, Roma. Presentert i samarbeid med Ultima-festivalen

LILLEBROR OG KNERTEN

8. NOVEMBER / SCENE 2

Musikk: Bendik Sells, Jonas Eide, Jonas Skaarud, Eirik Bergflødt Narjord, Veronica Ski-Berg, Martin Nygård Haug, Trine Kristiansen, Joakim Jalhed og Bendik Kjeldsberg
Libretto: Torgeir Rebolledo Pedersen
Musikalsk ledelse: David Maiwald
Regi: Gunnar Bergstrøm
Koreografi: Nina Bråthen
Scenografi: Silje Sandodden Kise
Kostymer: Grete Rustad
Lysdesign: Jannicke Rekvinn
Dukkemaker: Niklas Lindblom
Solister: Espen Langvik, Elisabeth Teige, Mathias Gillebo
Barnekoret ved Edle Stray-Pedersen og prosjektorkester fra Nordstrand Ungdomssymfoniorkester ved John Westbye

HOFFMANNS EVENTYR

Nyoppsetning

4. DESEMBER / HOVEDSCENEN

Musikk: Jacques Offenbach
Libretto: Jules Barbier og Michel Carré etter E. T. A. Hoffmann
Musikalsk ledelse: Stefan Blunier
Regi: Calixto Bieito
Dramaturgi: Bettina Auer
Scenografi: Rebecca Ringst
Kostymer: Ingo Krügler
Lysdesign: Michael Bauer
Solister: Evan Bowers, Timothy Richards, Alex Esposito, Simon Neal, Mari Eriksmoen, Nina Gravrok, Randi Stene, Ingeborg Gillebo, Ingebjørg Kosmo, Svein Erik Sagbråten, Carsten Stabell, Thor Inge Falch, Magne Fremmerlid
Operakoret og Operaorkestret

Fra Ad undas – Solaris korrigert

TRYLLEFLØYTEN, OPERA NORDFJORD

15. FEBRUAR / SCENE 2

Musikk: Wolfgang Amadeus Mozart
 Libretto: Emanuel Schikaneder
 Musikalsk ledelse: Michael Pavelich
 Regi: Ronald Rørvik
 Koreografi: Marit Dullaert
 Scenografi: Sunniva Bodvin
 Kostymer: Anne Gotaas
 Lysdesign: Hans-Åke Sjøquist
 Solister: Marius Roth Christensen, Lise Granden Berg, Carl Ackerfeldt, Mari-Kjersti Tennfjord, Vibeke Kristensen, Angelica Voje, Gro Bente Kjellevoid, Trond Gudevold, Jan Erik Fillan, Jorunn Torsheim
 Kor og orkester fra Opera Nordfjord

MEMBRAN – BEETHOVENS TESTAMENTE

6. JUNI / SCENE 2

Musikk: Ludwig van Beethoven, Synne Skouen, Jana Winderen (lydkunstner), NOTAM – norsk senter for teknologi i musikk og kunst, Lars Andreas Haug, Ruth Wilhelmine Meyer, AKKU
 Idé og prosjektleder: Rita Lindanger
 Regissør, koreograf og kunstnerisk leder: Sølvi Edvardsen
 Kostymer og scenografi: Sølvi Edvardsen og Mona Irene Grimstad
 Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
 Sceneutøvere/dansere: Ipek Mehlum, Ronny Patrick Jacobsen, Anne-Line L. KIRSTE, Rita Lindanger
 Vokal: AKKU: Ruth Wilhelmine Meyer, Elfi Sverdrup
 Tuba: Lars Andreas Haug
 Operakoret

DISSIMILIS 30 ÅR – LYKKELANDET LIMBO

21. JUNI / SCENE 2

Regi: Mathias Eckhoff og Sylvi Fredriksen
 Koreografi: Silje Kvalheim og Sylvi Fredriksen
 Musikalsk ledelse og musikalske arrangementer: Bård Bjørke, Christian Svensson, Charlotte Fongen
 Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
 Medvirkende: Mats Alvaro Sollid, Stian Mørk, Gry Lillian Nilsen, Chris A. Henriksen, Arisha Jamil, Audun Øyen, Elin Hellesvik, Halvor Bjune Bjerve, Ida Gullbekk Bandeh, Jens Arild Wettre, Mathilde Sandum-Rønningen, Silje Myhre, Stein Kristoffersen, Thor Arne Korsell

IL TRITTICO

25. JUNI / SCENE 2

Musikk: Giacomo Puccini
 Libretto: Giuseppe Adami og Giovacchino Forzano
 Musikalsk ledelse: Magnus Loddgard
 Regi: Sébastien Dutrieux
 LidalNorth International Opera Workshop

JUDASEVANGELIET

Uroppførelse

13. SEPTEMBER / SCENE 2

Musikk: Glenn Erik Haugland og Tore Vagn Lid
 Regi, tekst og konsept: Tore Vagn Lid
 Scenografi: Kyrre Bjørkås
 Lysdesign: Kyrre Heldal Karlsen
 Transiteatret-Bergen og BIT20 Ensemble

AD UNDAS – SOLARIS KORRIGERT

Uroppførelse

10. OKTOBER / SCENE 2

Musikk: Øyvind Mæland
 Libretto: Øyvind Rimbereid, Øyvind Mæland og Lisa Baudouin Lie
 Musikalsk ledelse: Per Sigmund Thorp
 Regi: Lisa Baudouin Lie
 Scenografi: Simona Bieksaite
 Kostymer: Tove Berglund
 Lysdesign: Magnus Mikaelson
 Video: Tobias Leira og Chris Erlbeck
 Solister fra Operahøgskolen og Kunsthøgskolen i Oslo
 Norges musikkhøgskoles symfoniorkester

JOHNNY OG MARIANN – EN STEMMERETTSOPERA

Urpremiere Elverum, 5. september 2013

26. NOVEMBER / PRØVESALEN

Musikk: Knut Anders Vestad
 Libretto: Edvard Hoem
 Regi: Gudrun Glette
 Solister: Lars Eggen og Maren Myrvold
 Musikere: Ellen Margrete Flesjø (cello) og Gunnar Flagstad (piano)
 Produsert av Musikk i Hedmark i samarbeid med Scenerommet

La traviata

NYTTÅRSTURNÉ

20.–25. JANUAR, FIRE KONserter
 I FINNMARK OG NORDLAND

Musikalsk ledelse: Nils Mortensen
 Solister: Ragnhild Heiland Sørensen, Angelica Voje, Thor Inge Falch, Carsten Stabell
 Ensemble Noor, Scene Finnmark
 Nicholas Chalk fra Operaorkestret

ASKEPOTT – EN BARNEOPERA

8. MARS / UTVEKSLINGSPROSJEKT (TYNSET)

Musikk og libretto: Peter Maxwell Davies
 Musikalsk ledelse: Trond Brovold (Tynset)
 Regi: Gunnar Bergstrøm
 Koreografi: Nina Bråthen
 Scenografi: Silje Sandodden Kise
 Kostymer: Grete Rustad
 Barnekor og orkester fra Tynset

LA TRAVIATA

Nyoppsetning

30. MAI / STAVANGER KONSERTHUS

Musikk: Giuseppe Verdi
 Libretto: Francesco Maria Piave
 Musikalsk ledelse: Rune Bergmann
 Regi: Hilde Andersen
 Scenografi: Sunniva Bodvin
 Kostymer: Sunniva Bodvin og Anne Gotaas
 Lysdesign: Ingrid Tønder
 Solister: Eli Kristin Hanssveen, Marius Roth Christensen, Yngve Søberg, Angelica Voje, Siri Schmidt Lindgaard, Wei Liu, Ole Jørgen Kristiansen, Nils Erik Steinsbø, Per Andreas Tønder, Espen Solsbak, Jørn Snorre Andersen
 Prosjektkor
 Stavanger Symfoniorkester

LA TRAVIATA

26. OG 28. OKTOBER / BODØ KULTURHUS,
 30. OG 31. OKTOBER / TROMSØ KULTURHUS

Musikk: Giuseppe Verdi
 Libretto: Francesco Maria Piave
 Musikalsk ledelse: Rune Bergmann
 Regi: Hilde Andersen
 Scenografi: Sunniva Bodvin
 Kostymer: Sunniva Bodvin og Anne Gotaas
 Lysdesign: Ingrid Tønder
 Solister: Birgitte Christensen, Marius Roth Christensen, Yngve Søberg, Angelica Voje, Siri Schmidt Lindgaard, Wei Liu, Aleksander Nohr, Nils Erik Steinsbø, Per Andreas Tønder, Espen Solsbak, Leif Jon Ølberg
 Prosjektkor
 Nordnorsk Opera og Symfoniorkester

PIMPINONE

Nyoppsetning

4.–8. NOVEMBER PÅ SKOLER I STJØRDAL
 16. NOVEMBER / FORMIDLINGSSENTERET

Musikk: Georg Phillip Telemann
 Libretto: Johann Philipp Praetorius
 Regi: Ronald Rørvik
 Koreografi: Toni Herlofson
 Solister: Ketil Hugaas, Lina Johnson
 Musikalsk leder: Bjarne Sakshaug
 Musikere fra Operaorkestret
 Samarbeid mellom Opera Trøndelag, Den kulturelle skolesekken og Nasjonaloperaen

BALLETTSJEFENS BERETNING

Å oppsummere et år i Nasjonalballetten er en interessant øvelse. Det vi presenterer og måles på som kunstneriske ledere er sesonger. Sesongen 13/14 er snart omme, sesongen 14/15 er lansert, med sine retninger, ambisjoner og mål. Slik sett blir året 2013 to halvdelar og en bro mellom repertoaret som ble lagt av forrige kunstneriske sjef og min åpnings sesong som ballettsjef.

2013 startet med det årlige besøket av vårt nasjonale kompani for samtidsdans, Carte Blanche. De fire forestillingene ble danset for nærmest fulle hus på Scene 2. *Yasgur's Farm* var samletittelen på tre verk skapt av deres egne dansere. Forestillingen bar preg av å være en utprøvningsarena og levde ikke helt opp til det høye koreografiske nivået vi er blitt vant til fra Carte Blanche.

Neste gjestespill var av Alan Lucien Øyen, nylig utnevnt som vår egen huskoreograf, og hans kompani winter guests. *Avenida corrientes* er en beretning om den fiktive koreografen Dieter Geier (Andrew Wale) og hans muse og livsledsager (Daniel Proietto) – og et stykke teater som tematisk gled perfekt inn i vårt hus.

15. februar inntok Nasjonalballetten Hovedscenen med sin første produksjon på nyåret. *Spring Fever* var en triple-bill med verk av Jo Strømgren, Medhi Walerski og George Balanchine. Den planlagte premieren på Strømgrens *Lamentate* ble utsatt da koreografen måtte operere kneet, og ble erstattet av hans *Suite* fra 2007. Gjenopptagelsen var kunstnerisk svært vellykket, og *Suite* ble i løpet av året framført også i Trondheim, Stavanger og St. Petersburg. Balanchines *Tsjajkovskijs pianokonsert nr. 2* er en meget krevende ballett for et stort ensemble. Nasjonalballettens dansere, som samme sesong hadde danset *Allegro brillante* og *Symfoni i C* av samme koreograf, sto for en sterk gjennomføring, og samspillet med Håvard Gimse som klaversolist var meget vellykket. Kvelden ble avsluttet med Medhi Walerskis *Chamber*, en co-produksjon med Nederlands Dans Theater, der den hadde premiere høsten 2012. 100-årsjubileet for Stravinskys *Vårofferet* var utgangspunktet og ga gjenklang både i koreografien og Joby Talbots musikk. *Spring Fever* var et sterkt program som viste seg vanskelig å selge, og internt oppsto en følelse at publikums pendelen var i ferd med å snu, etter den voldsomme oppgangen de fem første årene i nytt hus.

Følelsen slapp ikke taket med Kylián-programmet *Different Shores*, og de elleve forestillingene endte med en besøksprosent på 71. Men produksjonen ble en kunstnerisk suksess og en solid bekreftelse av kompaniets posisjon som Kylián-fortolkere, med fantastiske prestasjoner av danserne. Våren var dessverre preget av skader, særlig de mannlige danserne hadde stort frafall i Kylián-balletten *Soldiers' Mass*.

På Scene 2 skapte Cina Espejord et nytt verk, en slags doku-ballett hvor danserne danser til sine egne historier. Resultatet var overraskende, unikt og godt fortalt. *Over hodet under huden* skapte en nærhet mellom publikum og utøvere som gjør at nettopp denne forestillingen er valgt til å turnere i samarbeid med Riksteatret høsten 2014. Salget lå lenge urovekkende lavt, men etter hvert spredde nyheten seg og det endte godt.

På våren fikk vi på plass en turné på rekordtid: *Svanenes aften* bestående av 2. akt fra *Svanesjøen*, fire korte verk av kompaniets Andreas Heise, Garrett Smith, Kaloyan Boyadjiev og Kristian Støvind, samt *Resin* av Alexander Ekman. Den ble vist i Haugesund, Lillehammer og Skien, og med spesialtilpassede versjoner i Stavanger Konserthus og Olavshallen i Trondheim.

Den klassiske *Tornerose* er en av repertoarets mest gjennomslagsfulle balletter som utfordrer og hever det tekniske nivået. Den ble solid danset med flere debutanter i hovedrollene, i tillegg til ledende dansere som Yolanda Correa og Yoel Carreño. I *Tornerose* medvirket også elever fra Ballettskolen, slik de gjør i de fleste klassikerne. Særlig i *Nøtteknekkeren* er de uunnværlige. På våren hadde de også sin årlige elevoppsetning, der bortimot alle de rundt 100 elevene er med, og på høsten danset de i Alan Lucien Øyens nyskapte *Petrusjka*. Ballettskolens elever har de siste årene hevdet seg i internasjonale

ballettkonkurranser. I 2013 var tre elever med i den prestisjetunge konkurransen Prix de Lausanne og fem elever i den nordisk-baltiske ballettkonkurransen i Sverige. Samarbeidet med Ruseløkka skole om en egen ballettlinje er vellykket, og av årets avgangskull gikk seks av sju videre til ballettskoler som Royal Ballet School og Kunsthøgskolen her hjemme.

Som del av sommerprogrammet hadde *Havana Rakatan* fra Cuba og *Patina* av Arne Fagerholt premiere på samme dag. Orkdalsdamene med alder mellom 66 og 87 og levende orkestere med fyrig salsa bød på flotte opplevelser som de ytterpunktene de var, og sørget for fulle hus og stående applaus. I august viste vi *På sommerslottet*, en vandreforestilling i vakre omgivelser på Oscarshall, med balletten, operaen og musikere fra orkestret.

Min åpningsforestilling som ballettsjef ble *I Fokines verden*, med fem urpremierer på Hovedscenen, inspirert av koreografen Michel Fokine og Diaghilevs Ballets Russes. Alan Lucien Øyen åpnet med *Petrusjka*, deretter fulgte korte balletter signert Daniel Proietto, Ingun Bjørnsgaard og Ina Christel Johannessen, før Liam Scarletts *Ildfuglen* avsluttet maratonkvelden. Å skulle få på plass fem urpremierer med begrenset scenetid er en prøvelse, og oppsetningen var krevende for absolutt hele huset, men både enkeltvis og som helhet ble det den åpningskvelden jeg kunne drømme om. Musikalsk var det også en stor seier for orkestret og musikk sjef John Helmer Fiore. *I Fokines verden* var en prestasjon av huset, som ble lagt merke til både nasjonalt og internasjonalt.

Bare drøye to uker etter fant premieren på *Orfeus og Evrydike* sted, Nasjonalballetten og Nasjonaloperaens første samarbeid. Å få prøveplanen til å korrespondere for orkestre, kor, dansere og sangsolister var en utfordring, men Jo Strømgren gjorde en kritikerrost debut som operaregissør – i tillegg til å være koreograf og scenograf.

Jo Strømgren Kompani og Alan Lucien Øyens winter guests har sitt faste spillested hos oss, som en del av huskoreografavtalen. Strømgrens kompani bød på både *The Society* og *The Painter*, i tillegg til at Strømgrens *Czterdziesci* for Polish Dance Theater inngikk som en del av Coda-festivalen, som vi huset dette året. Winter guests' *Coelacanth* spilte på Scene 2 samtidig med *Orfeus og Evrydike* på Hovedscenen. Jeg vil spesielt framheve denne teaterforestillingen som noe av det jeg er aller mest takknemlig for å kunne sette opp. Denne tre-akteren ble en helt egen versjon av Orfeus-myten og fabelaktig meta-teater om å lage en forestilling.

Med mange gode kritikker og entusiastisk publikum opplevdes starten på sesongen likevel som en relativt tøff periode internt i kompaniet – med parallelle og utfordrende skapende prosesser. I neste program, *Barokk mesteraften*, var prøveplanen fortsatt under sterkt press: fire balletter på én kveld samt film- og danseprosjektet *Intimate Distance*. Hele kompaniet var i sving i denne perioden. Intensjonen med *Intimate Distance* av fotograf Erle Kyllingmark og Patrick King var å bruke foajeen på en ny måte og skape en sømløs overgang til forestillingen – noe jeg opplevde fungerte. Balanchines *Concerto barocco* ble framført av Barokksolistene under ledelse av Bjarte Eike, som også samarbeidet tett med Liam Scarlett om tilblivelsen av *Vespertine*. Samarbeidet med Barokksolistene var svært kunstnerisk utviklende. De ulike verkene ble til slutt en helhet under paraplyen *Barokk mesteraften*.

Før den årvisse *Nøtteknekkeren* reiste Nasjonalballetten på sitt første utenlands gjestespill på 14 år, til St. Petersburg og Diaghilev-festivalen. Jeg har aldri sett danserne så bra, og på en uvant skråscene leverte de Kyliáns *Wings of Wax* og *Soldiers' Mass* til et kritisk og begeistret publikum. Spesielt morsomt var det å oppleve publikums reaksjoner under Strømgrens *Suite*: hvordan denne balletten og humoren traff dem.

Året til ende, halvveis i sesongen, ser jeg fram til å fortsatte arbeidet med å dyrke særpreget vårt og frambringe de nye signaturverkene som kan befeste kompaniet og bevege vårt publikum, i Bjørvika, i landet og utenfor landets grenser.

Ingrid Lorentzen

BALLETT

SPRING FEVER

PREMIERE 15. FEBRUAR / HOVEDSCENEN

1. TSJAJKOVSKIJS PIANOKONSERT NR. 2

Koreografi: George Balanchine
Musikk: Peter Tsjajkovskij
Musikalsk ledelse: Per Kristian Skaland
Kostymer: Gary Lisz
Innstudering/iscenesetter: Colleen Neary
Klaversolist: Håvard Gimse
Operaorkestret

2. SUITE

Koreografi: Jo Strømgren
Musikk: Jean-Philippe Rameau
Kostymer: Bregje van Balen
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Iscenesetter: Jo Strømgren
Klaversolist: Zelina Sannum

3. CHAMBER *Norgespremiere*

Koreografi, scenografi og kostymer: Medhi Walerski
Musikk: Joby Talbot
Musikalsk ledelse: Per Kristian Skaland
Lysdesign: Jordan C. Tuinman
Iscenesetter: Medhi Walerski
Innstudering: Marthe Krummenacher, Pierre Pontvianne
Operaorkestret

Dansere fra Nasjonalballetten

KYLIÁN DIFFERENT SHORES

PREMIERE 12. APRIL / HOVEDSCENEN

1. STEPPING STONES *Norgespremiere*

Koreografi: Jiří Kylián
Musikk: John Cage / Anton Webern
Scenografi og lysdesign: Michael Simon
Kostymer: Joke Visser
Innstudering/iscenesettere: Cora Bos-Kroese, Ken Ossola

2. GODS AND DOGS *Norgespremiere*

Koreografi og scenografi: Jiří Kylián
Musikk: Jiří Kylián / Dirk Haubrich / Ludwig van Beethoven
Kostymer: Joke Visser
Lysdesign: Kees Tjebbes
Video: Dag Johan Haugerud og Cecilie Semec
Datastyrte projeksjoner: Daniel Bisig, Tatsuo Unemi
Innstudering/iscenesetter: Urtzi Aranburu

3. SOLDIERS' MASS *Norgespremiere*

Koreografi, scenografi og kostymer: Jiří Kylián
Musikk: Bohuslav Martinů
Lysdesign (konsept): Joop Caboort
Lysdesign (redesign): Kees Tjebbes
Innstudering/iscenesettere: Roslyn Anderson, Yvan Dubreil

Dansere fra Nasjonalballetten

FOTO: JORG WIESNER

OVER HODET UNDER HUDEN

URPREMIERE 22. MARS / SCENE 2

Koreografi og scenografi: Cina Espejord
Musikk: Ragnar Bjerkreim
Musikkmiks: Alf Christian Hvidsteen
Kostymer: Sunniva Østerbø
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Iscenesetter: Cina Espejord
Dansere fra Nasjonalballetten

BALLETTSKOLENS ELEVFORESTILLING 2013

PREMIERE 19. APRIL / SCENE 2

Koreografi: Aranka Sestak, Gro Gudim, Suzanne T. Ims, Brian Toney, Tatsiana Riiber Sparre, Kumiko Hayakawa, Richard Lessey, Sandra Wiesner, Kaloyan Boyadjiev
Musikk: Giacomo Puccini, Aneka, Aleksander Glasunov, Luigi Boccherini, tradisjonsmusikk, Peter Tsjajkovskij, Josef Bayer, J. S. Bach, Philip Glass, Felix Mendelssohn, Franz Liszt, Leo Delibes, Werner Pauli, Ludwig Minkus
Scenografi og kostymer: Den Norske Opera & Ballett
Ballettskolens elever

BALLETT

THE DEMAND FOR LOVE FOTO: HEGE HAAGENRUD

TORNEROSE

6. JUNI 2013 / HOVEDSCENEN

Koreografi: Marius Petipa / Cynthia Harvey / Janek Schergen
Musikk: Peter Tsjajkovskij
Musikalsk ledelse: Boris Gruzin
Scenografi og kostymer: Sandra Woodall
Lysdesign: Kristin Bredal
Iscenesetter: Cynthia Harvey
Gjestende prøveledere: Petrusjka Broholm, Birgit Deharde
Aurora: Yolanda Correa, Natasha Jones, Miharu Maki, Chihiro Nomura
Prins Florimund: Yoel Carreño, Philip Currell, Gakuro Matsui, Dirk Weyershausen
Dansere fra Nasjonalballetten
Operaorkestret

PÅ SOMMERSLOTTET

URPREMIERE 25. JUNI / OSCARSHALL SLOTT

Koreografi og konsept: Patrick King
Musikk: Leonard Bernstein, Johann Sebastian Bach, Johan Halvorsen, Joseph Kosma, Richard Rodgers, Edvard Grieg, Giacomo Puccini, Carl Sjöberg, Hugo Alfvén, Frans Lehar, Giuseppe Verdi, Evert Taube
Kostymer: Bregje van Balen og Patrick King
Iscenesetter: Patrick King
Dansere fra Nasjonalballetten
Solister fra Nasjonaloperaen
Musikere fra Operaorkestret

KOREOGRAFIHUSET

VISNING 18. JUNI 2013 / SCENE 2

1. VOLATILE – SKETCH 1

Koreografi: Karen Foss
Musikk: Jostein Stalheim
Cellist: Amalie Stalheim
Lysdesign: Unni Sanne

2. MEDITATIVE ROSE

Koreografi: Andreas Heise
Musikk: Johannes Brahms
Lysdesign: Unni Sanne

3. THE DEMAND FOR LOVE

Koreografi: Hege Haagenrud
Komponist: Rebekka Karijord
Lysdesign: Unni Sanne
Barn: Edith Haagenrud-Sande

4. KOREOGRAF STIAN DANIELSEN & KOMPONIST ØYSTEIN FIGENSCOU

Koreografi: Stian Danielsen
Komponist: Øystein Figenschou
Lysdesign: Unni Sanne

5. TEASE

Koreografi: Garrett Smith
Musikk: Philip Glass
Lysdesign: Unni Sanne

6. THE LAST BIRD, 2ND SCENE

Koreografi: Yoshifumi Inao
Musikk: Gavin Bryars, David Lang
Lysdesign: Unni Sanne

7. THIS TIME IT'S DIFFERENT

Koreografi: Kristian Støvind
Musikk: Bugge Wesseltoft, Henrik Schwartz
Lysdesign: Unni Sanne

Dansere fra Nasjonalballetten

BALLETT

I FOKINES VERDEN

URPREMIERE: 28. SEPTEMBER / HOVEDSCENEN

1. PETRUSJKA

Koreografi: Alan Lucien Øyen
Musikk: Igor Stravinsky
Scenografi: Åsmund Færavaag
Kostymer: Stine Sjøgren
Lysdesign: Geir Hovland
Iscenesetter: Alan Lucien Øyen
Voice-over: Andrew Wale
Petrusjka: Daniel Proietto, Gakuro Matsui
Elever fra Ballettskolen

2. CYGNE

Koreografi: Daniel Proietto
Musikk: Olga Wojciechowska
Kostymer: Stine Sjøgren
Lysdesign: Kristin Bredal
Videodesign: Yaniv Cohen
Iscenesetter: Daniel Proietto
Dansere: Camilla Spidsøe, Samantha Lynch
Andreas J. Augustinius fra Barnekoret

3. DAPHNIS ET CHLOE

Koreografi: Ingun Bjørnsgaard
Musikk: Maurice Ravel
Kostymer: Ane Ledang Aasheim
Lysdesign: Kristin Bredal
Iscenesetter: Ingun Bjørnsgaard

4. SCHEHERAZADE

Koreografi: Ina Christel Johannessen
Musikk: «Lalalala Gohle Laleh» (persisk vuggesang), Rimskij-Korsakov
Kostymer: Stine Sjøgren
Lysdesign: Kristin Bredal
Iscenesetter: Ina Christel Johannessen
Dansere: Camilla Spidsøe, Samantha Lynch, Ole Willy Falkhaugen, Philip Currell

5. ILDFUGLEN

Koreografi: Liam Scarlett
Musikk: Igor Stravinsky
Scenografi og kostymer: Jon Bausor
Lysdesign: James Farncombe
Iscenesetter: Liam Scarlett
Ildfuglen: Yolanda Correa, Melissa Hough
Koschei: Aarne Kristian Ruutu, Andreas Heise
Prinsessen: Emma Lloyd, Natasha Jones, Julie Gardette
Prince Ivan: Yoel Carreño, Kaloyan Boyadjiev, Paulo Arrais

Dansere fra Nasjonalballetten
Musikalsk ledelse: John Helmer Fiore
Operaorkestret

ORFEUS OG EVRYDIKE

Nyoppsetning

17. OKTOBER / HOVEDSCENEN

Regi og koreografi: Jo Strømgren
Musikk: Christoph Willibald Gluck
Musikalsk ledelse: Rinaldo Alessandrini
Scenografi: Jo Strømgren
Kostymer: Bregje van Balen
Lysdesign: Stephen Rolfe
Gjestende prøveleder: Yoshifumi Inao
Solister: Lawrence Zazzo, Eli Kristin Hanssveen, Nina Gravrok, Kari Ulfsnes Kleiven, Amelie Aldenheim
Nasjonalballetten, Operakoret og Operaorkestret
Samproduksjon med Nasjonaloperaen

BALLETT

BAROKK MESTERAF TEN

PREMIERE 14. NOVEMBER / HOVEDSCENEN

1. INTIMATE DISTANCE *urpremiere*

Koreografi, konsept og regi: Patrick King
Musikk: Leif Jordansson, Johann Sebastian Bach
Musikalsk ledelse: Bjarte Eike
Kostymer: Patrick King
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Videodesign og foto: Erle Kyllingmark
Iscenesetter: Patrick King
Gjestende prøveledere: Yoshifumi Inao, Johan King Silverhult, Sebastien Thill
Barokksolistene

2. CONCERTO BAROCO

Koreografi: George Balanchine ©
The George Balanchine Trust
Musikk: Johann Sebastian Bach
Musikalsk ledelse: Bjarte Eike
Innstudering/iscenesetter: Judith Fugate
Barokksolistene

3. STEPTEXT *Norgespremiere*

Koreografi: William Forsythe
Musikk: Johann Sebastian Bach
Scenografi og kostymer: William Forsythe
Lysdesign: William Forsythe
Innstudering/iscenesetter: Amy Raymond

4. WINGS OF WAX

Koreografi: Jiří Kylián
Musikk: Heinrich Ignaz Franz Biber, John Cage, Philip Glass, Johann Sebastian Bach
Scenografi og lysdesign: Michael Simon
Kostymer: Joke Visser
Lysdesign (redesign): Kees Tjebbes
Iscenesetter: Birgitte Martin

5. VESPERTINE *urpremiere*

Koreografi og kostymer: Liam Scarlett
Musikk: Bjarte Eike, John Dowland, Arcangelo Corelli, Francesco Geminiani
Musikalsk ledelse: Bjarte Eike
Lysdesign: Michael Hulls
Iscenesetter: Liam Scarlett
Barokksolistene

Dansere fra Nasjonalballetten

NØTTEKNEKKEREN

7. DESEMBER / HOVEDSCENEN

Koreografi: Dinna Bjørn
Musikk: Peter Tsjajkovskij
Musikalsk ledelse: Terje Boye Hansen
Scenografi: Nadine Baylis, Minna Wallenius
Kostymer: Nadine Baylis
Lysdesign: John B. Read
Iscenesetter: Dinna Bjørn
Gjestende prøveledere: Petrusjka Broholm, Lucy Emery, Gro Gudim, Kumiko Hayakawa, Alejandro Meza
Sukkerfeen: Grete Sofie Borud Nybakken, Melissa Hough, Clair Constant, Leyna Magbutay, Chihiro Nomura, Yolanda Correa
Nøtteknekkerprinsen: Osiel Gouneo, Kaloyan Boyadjiev, Dirk Weyershausen, Philip Currell, Gakuro Matsui, Aarne Kristian Ruutu
Drosselmeyer: Kári Freyr Björnsson, Ole Willy Falkhaugen, Scott Casban
Clara: Cina Espejord, Lisa Nielsen, Natasha Jones, Francesca Golfetto
Dansere fra Nasjonalballetten
Operaorkestret

Nøtteknekkeren ble direkteoverført til 44 kinoer over hele landet søndag 15. desember.

CARTE BLANCHE YASGUR'S FARM

PREMIERE 23. JANUAR / SCENE 2

1. BLANKE ARK – DEL 1

Koreografi: Yaniv Cohen
Kostymer: Indrani Balgobin og Yaniv Cohen
Lyddesign: Gunnar Innvær
Lysdesign: Martin Flack

2. LA MUDA

Koreografi: Núria Guiu Sagarra
Komponist: Gisle Martens Meyer
Kostymedesign: Indrani Balgobin
Lyddesign: Gunnar Innvær
Lysdesign: Martin Flack

3. BROTHER

Koreografi: Ole Martin Meland
Kostymedesign: Signe Vasshus
Lyddesign: Gunnar Innvær
Lysdesign: Martin Flack

AVENIDA CORRIENTES

PREMIERE 5. FEBRUAR / SCENE 2

Koreografi og regi: Alan Lucien Øyen
Kostymer: Adrian Dellabora
Lysdesign: Torkel Skjærven
Film og redigering: Alan Lucien Øyen
Stillfotografi: winter guests og Yaniv Cohen
Dansere: Luciana Barrirero, Daniel Proietto, Andrew Wale

HAVANA RAKATAN

PREMIERE 26. JUNI / HOVEDSCENEN

Koreografi: Yordan Mayedo Perez
Assisterende koreografer: Mariluz Ramirez, Joel Garmendia, Yoanis Pelaez, Elva Liana Santos Valdivia
Musikalsk ledelse: Rolando Ferrer
Scenograf: Camilo Rosales
Kostymer: Castano Clavel, Eva Ferran, Rolando Rius, Lorenzo Urbistondo
Lysdesign: Guy Hoare

PATINA

PREMIERE 26. JUNI / SCENE 2

Koreografi og idé: Arne Fagerholt
Musikk: Colleen, Minkus, P. Boone, H. Busch, Chopin, Satie, D. Henson-Conant, J. J. Miyake, Gluck
Lysdesign: Steinar Lohne
Dansere fra Seniordanslaget i Orkdal

THE SOCIETY

PREMIERE 27. AUGUST / SCENE 2

Regi, koreografi og tekst: Jo Strømgren
Scenografi: Jo Strømgren
Kostymer: Peter Løchstøer
Lyddesign: Lars Árdal
Lysdesign: Stephen Rolphe

CODA-FESTIVALEN 2013

CZTERDZIESCI

NORGESPREMIERE 29. SEPTEMBER / SCENE 2

Koreografi og scenografi: Jo Strømgren
Kostymer: Bregje van Balen
Lysdesign: Hans Skogen
Dansere fra Polish Dance Theatre

HEDDA

NORGESPREMIERE 2. OKTOBER / SCENE 2

Koreografi: Ingun Bjørnsgaard
Scenografi og kostymer: Thomas Björk
Lysdesign: Lutz Deppe
Dansere fra CCN – Ballet de Lorraine

FUN, LAUGHS, GOOD TIME

NORGESPREMIERE 2. OKTOBER / PRØVESALEN

Koreografi: Ludvig Daae
Lyddesign: Robin Jonsson
Scenografi og lysdesign: Chrisander Brun

I SMOOTH CRIMSON

NORGESPREMIERE 6. OKTOBER / PRØVESALEN

Regi og konsept: Julyen Hamilton
Koreografi: Allen's Line
Lysdesign: Julyen Hamilton

CODAFRINGE

PREMIERE 4. OKTOBER / PRØVESALEN

TEN: WHITE/GREY STUDIES IN MOVEMENT

Koreografi: Liv O'Donoghue, Maria Nilsson Waller, Tom Lane

NOSTALGI ER IKKE HVA DET ENGANG VAR

Koreografi: Ingrid Berger Myhre

PREMIERE 5. OKTOBER / PRØVESALEN

DE NÆRE TING

Koreografi: Live Strugstad og Maja Roel

LYDEN AV BESLUTTSOMHET, JEG TÅLER DEN IKKE

Koreografi: Marie Bergby Handeland

JEG ER IKKE EN ØY

Koreografi: Sigrud Hirsch Kopperdal

COELACANTH

PREMIERE 28. OKTOBER / SCENE 2

Koreografi: Alan Lucien Øyen
Musikk: Jørgen Knudsen / Bjørnar Habbestad
Scenografi: Åsmund Færavaag
Kostymer: Stine Sjøgren
Lysdesign: Torkel Skjærven
Lyddesign: Gunnar Innvær
Video: Martin Flack / Alan Lucien Øyen
Orkesterleder: Bjørnar Habbestad

THE PAINTER

PREMIERE 6. DESEMBER / SCENE 2

Konsept: Ulrike Quade, Marc Becker, Jo Strømgren
Regi: Jo Strømgren
Regiassistent: Sara Serrano
Musikk: Madeleine Berg, Henryk Gorecki, Shigeru Umebayashi, Gerard Schwarz
Scenografi: Jo Strømgren
Kostymer: Jacqueline Steijlen
Lysdesign: Jo Strømgren
Manus: Marc Becker
Dukkemakere: Ulrike Quade og Maria Landgraf
Lyddesign: Lars Árdal
Utøvere: Ulrike Quade, Cat Smits

NASJONALBALLETTEN PÅ TURNÉ

Resin

FOTO: JØRG WIESNER

SVANENES AFTEN

HAUGESUND 13. APRIL
LILLEHAMMER 16. APRIL
SKIEN 19. APRIL

1. SVANESJØEN 2. AKT

Koreografi: Anna-Marie Holmes etter Lev Ivanov og Konstantin Sergejev
Musikk: Peter Tsjajkovskij
Scenografi og kostymer: Paul Andrews
Lysdesign: John B. Read
Dansere fra Nasjonalballetten

2. LOKALT INNSLAG

HAUGESUND

Koreografi: Nuri Ribera

LILLEHAMMER

Koreografi: Louise Bothner-By

SKIEN

DEAR DALIN'

Koreografi: Marit Hadland

JEALOUS

Koreografi: Andre Holm Haugen og Silje Selmer

3. FRÜHLINGSSEHNSUCHT

Koreografi: Andreas Heise
Musikk: Franz Schubert
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Dansere fra Nasjonalballetten

4. CONSUMED

Koreograf: Kaloyan Boyadjiev
Musikk: Speedy J
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Dansere fra Nasjonalballetten

5. OPPMERKSOMHET OG ANSTRENGELSER

Koreograf: Kristian Støvind
Musikk: Peter Tsjajkovskij
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Dansere fra Nasjonalballetten

6. ODELICATE & ODIVAO

Koreografi: Garrett Smith
Musikk: Johann Sebastian Bach
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Dansere fra Nasjonalballetten

7. RESIN

Koreografi: Alexander Ekman
Musikk: Mikael Karlsson
Kostymer: Stine Sjøgren
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Dansere fra Nasjonalballetten

NASJONALBALLETTEN TIL TRONDHEIM

23. APRIL / OLAVSHALLEN

1. SVANER MED PATINA

Koreografi: Arne Fagerholt
Musikk: Peter Tsjajkovskij
Dansere fra Let's Dance Ballettstudio

2. SVANESJØEN 2. AKT

Koreografi: Anna-Marie Holmes etter Lev Ivanov og Konstantin Sergejev
Musikk: Peter Tsjajkovskij
Scenografi og kostymer: Paul Andrews
Lysdesign: John B. Read
Dansere fra Nasjonalballetten

3. UTRAG FRA PATINA

Koreografi: Arne Fagerholt
Musikk: Ludwig Minkus
Dansere fra Seniordanslaget i Orkdal

4. SUITE

Koreografi: Jo Strømgren
Musikk: Jean-Philippe Rameau
Kostymer: Bregje van Balen
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Klaversolist: Zelina Sannum
Dansere fra Nasjonalballetten

5. RESIN

Koreografi: Alexander Ekman
Musikk: Mikael Karlsson
Kostymer: Stine Sjøgren
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Dansere fra Nasjonalballetten

NASJONALBALLETTEN PÅ TURNÉ

Soldiers' Mass

DANSENS DAGER, HALDEN

26. APRIL

UTDRAG FRA TORNEROSE

Koreografi: Marius Petipa / Cynthia Harvey / Janek Schergen
Musikk: Peter Tsjajkovskij
Kostyme: Sandra Woodall
Dansere fra Nasjonalballetten

NASJONALBALLETTEN TIL STAVANGER

5. OG 6. MAI / STAVANGER KONSERTHUS

1. RESIN

Koreografi: Alexander Ekman
Musikk: Mikael Karlsson
Kostymer: Stine Sjøgren
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang

2. SUITE

Koreografi: Jo Strømgren
Musikk: Jean-Philippe Rameau
Kostymer: Bregje van Balen
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Klaversolist: Zelina Sannum

3. SOLDIERS' MASS

Koreografi: Jiří Kylián
Musikk: Bohuslav Martinů
Scenografi og kostymer: Jiří Kylián
Lysdesign (konsept): Joop Caboort
Lysdesign (redesign): Kees Tjebbes

Dansere fra Nasjonalballetten

NASJONALBALLETTEN TIL MIKHAILOVSKY, ST. PETERSBURG

27. OG 28. NOVEMBER

1. WINGS OF WAX

Koreografi: Jiří Kylián
Musikk: Heinrich Ignaz Franz Biber / John Cage / Philip Glass / Johann Sebastian Bach
Scenografi: Michael Simon
Kostymer: Joke Visser
Lysdesign: Michael Simon
Lysdesign (re-design): Kees Tjebbes

2. SUITE

Koreografi: Jo Strømgren
Musikk: Jean-Philippe Rameau
Kostymer: Bregje van Balen
Lysdesign: Paul Vidar Ramon Sævarang
Klaversolist: Zelina Sannum

3. SOLDIERS' MASS

Koreografi: Jiří Kylián
Musikk: Bohuslav Martinů
Scenografi og kostymer: Jiří Kylián
Lysdesign (konsept): Joop Caboort
Lysdesign (redesign): Kees Tjebbes

Dansere fra Nasjonalballetten

MUSIKKSJEFENS BERETNING

Operaorkestret har hatt et år med spennende musikalske utfordringer og solid utvikling. Orkestret har opptrådt i tre forkledninger, som operaorkester, ballettorkester og konsertorkester. De har spilt musikk som spenner fra Gluck til Richard Strauss til Ligeti, alt på et meget overbevisende nivå.

Jeg er spesielt stolt av deres arbeid med de to store prosjektene som åpnet 13-14-sesongen, operaen *Le grand macabre* og ballettkvelden *I Fokines verden*, som jeg selv dirigerte. Begge disse programmene var enormt utfordrende – og hadde premiere kort tid etter hverandre. Ligetis opera er et moderne mesterverk og krever virtuose ferdigheter fra alle involverte. Orkestret skred til verket med stor entusiasme og fremførte denne nesten latterlige kompliserte musikken med selvtillit og bravur. Ballettprogrammet bød på to store Stravinsky-balletter (*Petrusjka* og *Ildfuglen*), samt kortere balletter med musikk av Ravel og Rimskij-Korsakov og balletten *Cygne* med nyskapt musikk av Olga Wojciechowska. De to Stravinsky-ballettene er intense og utfordrende selv for symfoniorkestre, og jeg var veldig fornøyd med hvordan vårt orkester behersket den rytmiske og klanglige kompleksiteten i dem begge. Ekstra hyggelig var det at en kritiker fra *Financial Times* skrev vi spilte så godt at det var på høyde med det som spilles i de beste konsertsalene. Bravo for oss!

Et godt orkester kjennetegnes av fleksibilitet. Dette orkesteret kan spille *verismo*-operaer som Mascagnis *Cavalleria rusticana* og Leoncavallos *Pagliacci* med stor forståelse av den italienske stilen fra det 19. århundre, så vel som Glucks *Orfeus* og *Evrydike* i autentisk 18. århundre-stil. Jeg må også nevne at de spilte Strauss' fargerike og massive *Salome*, et av de store og vanskelige partiturer fra det 20. århundre, på en utmerket måte.

Det er også viktig å ha musikerne på scenen. De har imponert i sine symfoniske konserter, i alt fra russisk musikk med Kirill Karabits til mindre kjent fransk musikk med Fabien Gabel, for ikke å nevne den storslåtte konserten med Elgars oratorium, *Gerontius' drøm*, som jeg selv ledet. Her kom noen av våre egne fantastiske sangere til sin rett, men det var også et samarbeid mellom operakoret vårt og koret i Domkirken, hvor vi fremførte dette gripende verket. Når jeg først snakker om kor, må jeg understreke hvor viktig nettopp koret er for et operahus. Operakoret er utmerket og gjør et sterkt inntrykk når de er på scenen.

I kammerformatet får musikerne vist seg mer frem som enkeltmusikere, og lørdagskonsertene på Scene 2 er alltid oppfinnsomme og interessante. En rekke besøkende orkestre og ensembler supplerer konsertprogrammet, og høydepunktet for meg var muligheten til å ha min gamle venn og kollega, Sir Antonio Pappano, tilbake i Oslo etter så mange år. Hans konsert med Santa Cecilia-orkestret var fantastisk og jeg nøt hvert minutt av den. Det er også alltid en glede å ha Leif Ove Andsnes hos oss, denne gangen med Det Norske Kammerorkester, samt å ha Barokksolistene på besøk, som denne gangen gjorde om foajeen til engelsk operapub!

Alt i alt, et godt år for musikk i Bjørvika.

John Helmer Fiore

KONSERTER

Satyricon med Operakoret

John Helmer Fiore og Operaorkestret

OPERAORKESTRETS LØRDAGSKONSERT

23. FEBRUAR / SCENE 2

Medvirkende: Øyvind Bjorå, Camilla Kjöll,
Catharina Chen, John Helmer Fiore

OPERAORKESTRET – KARABITS OG PROKOFJEV

8. MARS / HOVEDSCENEN

Dirigent: Kirill Karabits
Solist: Nareh Arghamanyan, klaver
Operaorkestret

SØNDAGSKONSERT I OPERAEN

17. MARS / SCENE 2

Medvirkende: Musikere fra Operaorkestret

PÅSKEKONSERTER

Det ble arrangert fem gratis påskekonsserter, to på 1. balkong og tre på Hovedscenen i perioden 28. mars til 1. april

GERONTIUS' DRØM

9. MAI / OSLO DOMKIRKE

Dirigent: John Helmer Fiore
Medvirkende: Brenden Gunnell, Ingebjørg Kosmo,
Ole Jørgen Kristiansen
Operakoret, Oslo Domkor, Trefoldighet jentekor,
Oslo Domkirkes Guttekor, Barnekoret og Operaorkestret

BARNEKORET SYNGER ASTRID LINDGREN

1. OG 2. JUNI / SCENE 2

Musikalsk ledelse: David Maiwald
Barnekoret
Nordstrand Ungdomssymfoniorkester
Konsertmestre: Niri Ragnvald Johnsen,
Lotte Hellstrøm Hestad
Leder Barnekoret: Edle Stray-Pedersen

AVSKJEDSKONSERT RAGNHILD HEILAND SØRENSEN

9. JUNI / SCENE 2

Medvirkende: Einar Steen-Nøkleberg, Atle Sponberg,
Christian Mortensen, Andjei Maevski, Ingebjørg Kosmo
og Ragnhild Heiland Sørensen

SOMMERKONSERTER

Det ble arrangert 16 konserter på 1. balkong i juli

DRONNING SONJA INTERNASJONALE MUSIKKONKURRANSE

SEMIFINALE 18. AUGUST / SCENE 2
MESTERKLASSER 19. OG 20. AUGUST / SCENE 2

FINALEKONSERT 23. AUGUST / HOVEDSCENEN

Dirigent: John Helmer Fiore
Solister: Finaledeltakere
Operaorkestret
Sendt på NRK TV

**OPERAORKESTRETS
LØRDAGSKONSERT
FIRST OF ALL I LISTEN
TO MUSIC**

2. NOVEMBER / SCENE 2

Medvirkende: Musikere fra Operaorkestret

**OPERAORKESTRET
FRANSKE VALØRER**

17. NOVEMBER / HOVEDSCENEN

Dirigent: Fabien Gabel
Solist: Sveinung Bjelland, klaver
Operakorets damestemmer
Operaorkestret

**OPERAORKESTRETS
LØRDAGSKONSERT
JAPANSKE KRONBLADER**

23. NOVEMBER / SCENE 2

Medvirkende: Musikere fra Operaorkestret

SOLISTENES JULEKONSERT

16. DESEMBER / SCENE 2

Musikalsk ledelse: Bjarne Sakshaug
Regi: Ronald Rørvik
Koreografi: Toni Herlofsen
Lysdesign: Jacob Christensen
Musikalske arrangementer: Ketil Hugaas
Solister: Jens-Erik Aasbø, Mette Bjarang, Henrik
Engelsviken, Thor Inge Falch, Kari Ulfsnes Kleiven,
Tone Kummervold, Carsten Stabell, Elisabeth Teige,
Per Vollestad
Barnekoret og Operakoret

RESITALER

**ANGELIKA KIRSCHLAGER
OG HELMUT DEUTSCH**

13. JANUAR / SCENE 2

**QUINN KELSEY OG
TAMARA SANIKIDZE**

12. MAI / SCENE 2

**AUDUN IVERSEN OG
JOSEPH BREINL**

17. AUGUST / SCENE 2

GJESTEKONSERTER

NORSK BAROKKORKESTER

27. JANUAR / SCENE 2

24. MARS / SCENE 2

3. NOVEMBER / SCENE 2

BARRATT DUE

2. FEBRUAR / HOVEDSCENEN

2. FEBRUAR / GRATISKONSERTER PÅ SCENE 2,

1. BALKONG OG I FORMIDLINGSSENTERET

**SANTA CECILIA OG SIR
ANTONIO PAPPANO**

9. FEBRUAR / HOVEDSCENEN

Medvirkende: Anna Larsson, alt

**LEIF OVE ANDSNES
OG DET NORSKE
KAMMERORKESTER**

24. FEBRUAR / HOVEDSCENEN

VOX EUROPAE

3. AUGUST / FOAJEEN

**STUDIO FOR
NEW MUSIC ENSEMBLE**

15. SEPTEMBER / SCENE 2

KINESISK KONSERTGALLA

29. SEPTEMBER / HOVEDSCENEN

**BAROKKSOLISTENE
DEN ENGELSKE OPERAPUB**

22. NOVEMBER / FOAJEEN

**NORGES
MUSIKKHØGSKOLE**

FEM KONSERTER I NOVEMBER OG DESEMBER
MED MASTERSTUDENTENE / 1. BALKONG

Solistenes julekonsert

MANGFOLD

Operahuset er velegnet for et bredere spektrum av kunstneriske tilbud. På våre scener gir vi blant annet plass til gjesteproduksjoner med utgangspunkt i andre kunst- og uttrykksformer enn vårt kjernepertoar, og med et annet kulturelt opphav enn vår vestlige tradisjon. Det er dessuten et mål for Den Norske Opera & Ballett å være et operahus for hele landet, og at publikumssammensetningen gjenspeiler demografien i det moderne Norge.

DropOut Musical

DROPOUT MUSICAL

27. FEBRUAR / SCENE 2

Gjestespill i samarbeid med A/S Høydan

MOTOWN REVISITED

7. MARS / SCENE 2

Gjestespill i samarbeid med Nordic Black Theatre

EAST SIDE STORY

15. JUNI / PRØVESALEN

Gjestespill i samarbeid med Oslo Kommune, bydel Alna

GISP – MUSIKK OG AKROBATIKK FRA KINA

17. SEPTEMBER / SCENE 2

Gjestespill i samarbeid med Rikskonsertene

ANDRE SJANGRE

Den Norske Opera & Ballett ønsker å være et inviterende hus og bygge nye publikumsgrupper. Derfor åpner vi for andre forestillinger og konserter såfremt det er ledig tid på scenene. Dette utgjør også et økonomisk bidrag til virksomheten. I 2013 trakk blant annet Kaizers Orchestra seks fulle hus på Hovedscenen og Oslo Jazzfestival inviterte til åpningskonsert i Operaen.

Kaizers Orchestra – Violeta Violeta

FOTO: JØRG WIENER

KAIZERS ORCHESTRA – VIOLETA VIOLETA

PREMIERE 22. JANUAR / HOVEDSCENEN

OLE PAUS OG TRONDHEIM- SOLISTENE I OPERAEN

17. MARS / HOVEDSCENEN

Gjest: Anita Skorgan

SIVERT HØYEM

21. APRIL / HOVEDSCENEN

Gjester: Ane Brun, Kari Bremnes, Susanna Wallumrød

NATTENS UMUSIKALSKE DRONNING

9. JUNI / HOVEDSCENEN

Hege Schøyen og Jan Martin Johnsen

MORTEN ABEL I OPERAEN

13. JUNI / HOVEDSCENEN

JAZZ I OPERAEN: NORA

12. AUGUST / HOVEDSCENEN

Tribute to Nora Brockstedt, med Come Shine + Svante Thuresson, Tuva Syversten, Jan Eggum, Emilie Christensen og Hanna Paulsberg
Oslo Jazzfestival

LAURIE ANDERSON – DIRTDAY!

11. AUGUST / HOVEDSCENEN

Oslo Jazzfestival

STORKAREN – EINAKTER JAZZOPERA

14. OG 15. AUGUST / SCENE 2

Av The Brazz Brothers
Solist: Magne Fremmerlid

SATYRICON MED OPERAKORET

8. SEPTEMBER / HOVEDSCENEN

Gjest: Sivert Høyem

HEIMAFRÅ – ODD NORDSTOGA OG INGEBORG BRATLAND

27. OKTOBER / HOVEDSCENEN

Odd Nordstoga og Ingeborg Bratland

HERBORG KRÅKEVIK JULEKONSERT

8. DESEMBER / HOVEDSCENEN

Gjest: Arne Hjeltnes

JAN EGGUM I OPERAEN

20. DESEMBER / HOVEDSCENEN

Gjest: Kaja Huuse

FORMIDLINGS- OG PUBLIKUMSAKTIVITETER

Den Norske Opera & Ballett tilbyr et vidt spekter av aktiviteter med muligheter for læring og deltakelse for publikum i alle aldre, og særlig for barn og unge. Målet er å spre engasjement for og kunnskap om opera og ballett – og få nye publikummere.

OMVISNINGER

På en omvisning blir de besøkende kjent med institusjonen, Operaens arkitektur og ikke minst opera og ballett. Vi inviterer til og skreddersyr omvisninger for både eksisterende og nye publikummere i alle aldre.

12 omvisere har utført 1946 omvisninger med 29 719 deltakere. Dette utgjorde et bruttobidrag på 2 618 000 kr.

INTRODUKSJONSFOREDRAG

I forkant av de aller fleste forestillingene og konsertene på Hovedscenen tilbyr vi gratis introduksjonsforedrag.

19 336 publikummere deltok på 179 foredrag.

MINI-SERIEN FOR DE MINSTE

Gjennom Mini-serien blir barn fra fire til sju år kjent med en aktuell opera- eller ballettforestilling, og får leke med sangen, dansen og musikken. Mini-forestillingen ledes av en formidler og en sanger eller en danser. Mini-serien 2013 var *Minihood*, *Minirose*, *Minimadama* og *Mininotter*.

1200 barn og voksne deltok på til sammen 24 Mini-forestillinger.

SKOLER OG BARNEHAGER

Formidlingsaktivitetene lar elevene bli kjent med opera og ballett, enten i Operaen eller på skolen.

Den kulturelle skolesekken er en viktig samarbeidspartner i arbeidet med skolene. I programmet *Mot Nasjonalballetten* får barn i alderen 6–9 besøk av dansere på skolen. Et annet eksempel er *Mot Den Norske Opera & Ballett*, der elever i alderen 10–12 får omvisning i Operaen, møter en kunstner og får prøve seg litt selv.

Musikkstund for barnehager er et nytt tilbud der 4–6-åringene blir kjent med ulike operaeventyr og synger, spiller og leker sammen en musikkpedagog i Operaen. Dette tilbudet utvides med *Dansestund for barnehager*.

I **Opera på timeplanen** fikk femteklassene på Sagene, Mortensrud, Bogstad og Marienlyst skole en operatime med sang og drama hver uke i ti uker. Våren 2014 ble sangene satt sammen til en operafabel og på hver av skolene ble det satt opp forestillinger med elevene og profesjonelle skuespillere, sangere og musikere.

I **På tå hev** får elever i videregående skole med talent og interesse for moderne dans mulighet til å utvikle seg med dansetrening i Operaen. Ca. 600 elever deltar på workshop på skolene og av disse velges ca. 20 ut til å trene i Operaen to til tre ganger i uken, før de på slutten av året har forestilling på Scene 2.

En annen viktig del av den oppsøkende virksomheten er **forestillingsforberedende besøk**. 3. april kom 1001 femteklassinger til Operaen for å se *Robin Hood* – og alle disse hadde hatt besøk på skolen i forkant. Prosjektet ble mulig grunnet tilskudd fra Kulturdepartementet. Det ble også gjennomført forestillingsforberedelse på skolene i forkant av *Don Pasquale*, *Orfeus og Evrydike* og *Svanenes aften* på turné.

Til **Vårt verk – Operaorkestrets konsertverksted** inviteres hvert år ca. 20 elever i alderen 9–12 fra Kulturskolene i Oslo og Akershus. I 2013 var utgangspunktet Operaorkestrets konsert *Franske valører*. Musikken til Claude Debussy og Maurice Ravel inspirerte til nye melodier, rytmer og klanger. 17. november fremførte barna verket sitt i foajeen med musikere fra Operaorkestret og verkstedslederen fra Drivhuset.

Vi samarbeider med faglærerutdanningen i kunst og håndverk ved Høgskolen i Oslo og Akershus om å tilby noen av studentene **praksisplass** i formidlingsarbeid ved Operaen. Prosjektet startet opp høsten 2010 og har vært gjennomført hvert vårsemester siden.

Flere enn 20 000 barn og unge har tatt del i alt fra omvisninger og kunstnermøter til workshops og forestillinger.

OPERAENS UNGDOMS-AMBASSADØRER

Operaens ungdomsambassadører er en frivillig gruppe som arbeider for at ungdom i alderen 16–30 føler seg “hjemme” i og bruker Operaens tilbud. På premieren av *Le grand macabre* fikk ungdomsambassadørene for første gang ansvar for et eget arrangement hvor de skulle selge alle billetter på 3. balkong via sitt personlige nettverk, og fungere som vertskap for de nye besøkende. Billettene ble solgt på få dager og arrangementet fungerte meget godt. Erfaringene vil bli benyttet i arbeidet med et større *Ung i Operaen*-program neste år.

PUBLIKUMSKORET

Operaens eget publikumskor startet høsten 2013. 60 korister samles en kveld i uken for å synge sammen – både tradisjonell kormusikk og utdrag fra repertoaret. Koret hadde sin første offentlige fremtreden i forbindelse med årets juletretenning.

PREMIERESAMTALER

I 2013 inviterte vi for første gang til samtale om tankene og ideene bak en ny operaproduksjon, nemlig *Hoffmanns eventyr*. Premieresamtalene fortsetter i 2014.

LØRDANS

På Lørdans kan du se utdrag fra premiereklare balletter og møte dansere, koreografer og ballettsjef Ingrid Lorentzen. I 2013 var Lørdansene knyttet til *Spring Fever*, *Over hodet under huden*, *Kylián* – *Different Shores*, *I Fokines verden*, *Orfeus og Evrydike* og *Barokk mesteraften*.

LUNSJ MED KULTUR

Nasjonalballetten viser utdrag fra premiereklare balletter til studentene på Blindern. I 2013 var det deler av *Spring Fever*, *Over hodet under huden* og *I Fokines verden* som ble danset.

FIORE LECTURE SHOW

Ved klaveret gir musikkspesialist John Helmer Fiore en musikalsk, verbal og humoristisk innføring i kommende opera- eller ballettpremierer. I 2013 gjennomførte musikkspesialisten presentasjoner av Richard Strauss' *Salome* og musikken til ballettforestillingen *I Fokines verden*.

TRANSATLANTISK SALOME-SEMINAR

I forbindelse med premieren på Stefan Herheims produksjon av Richard Strauss' *Salome* inviterte vi

til en trans-atlantisk, direkteoverført diskusjon om operaproduksjon med blant andre regissør Atom Egoyan fra Canadian Opera Company i Toronto og Stefan Herheim i Operaen. Et samarbeid mellom Den Norske Opera & Ballett, Senter for tvverrfaglig kjønnsforskning, UiO og Canadian Opera Company. Produsert med støtte fra Fritt Ord og Hedvig og Kristian Winterhjelm's legat.

UTSTILLINGER

I anledning hundreårsjubileet for Kirsten Flagstads debut på Nationaltheatret ble det vist to utstillinger. *Kirstens stemme* ble vist i mars med lydopptak og kostymer utlånt fra The Metropolitan Opera i New York, Oslo Museum/Teatermuseets samling og Kirsten Flagstadmuseet. Juni til august kunne publikum oppleve utstillingen *Kirsten Flagstad – fra Nationaltheatret til Metropolitan*, kuratert av Inger Johanne Christiansen fra Nasjonalbiblioteket. Omlag 3000 besøkte utstillingene.

SAMARBEIDSPARTNERE

Våre samarbeidspartnere deltar på omvisninger og kåserier i forbindelse med forestillinger og foredrag og kurs blant annet om scenetrening og presentasjonsteknikk. Det ble gjennomført 40 introduksjoner for 1506 personer, 36 omvisninger og fire ulike kurs.

PÅSKE I OPERAEN

Operaen holdt åpent hus med fem gratis konserter på Hovedscenen, utstilling, påskequiz, familieomvisninger og aktivitetsbord for barn.

SOMMER PÅ OPERAEN

Operaen er åpen om sommeren. Så også i 2013, med blant annet danseforestillingene *Havana Rakatan* og *Patina*, *Il Trittico* med LidalNorth International Opera Workshop og jazzoperaen *Storkaren*. Gjennom sommeren ble det holdt balkongkonserter og familieomvisninger til 50 kroner. Utenfor Operaen møttes de besøkende av 32 store fotografier fra de fem årene som var gått siden Operaen åpnet i 2008.

ÅPEN DAG

Lørdag 31. august var det Åpen dag med blant annet ballettklasser for voksne og barn, sangcoaching, åpen generalprøve, smakebiter på neste sesong, scenografverksted og mulighet for å dirigere Operaorkestret. Dagen ble gjort mulig gjennom sjenerøst bidrag fra hovedsamarbeidspartnerne.

VERKER UNDERVEIS

Verker underveis er et satsningsprogram der komponister, librettister, koreografer og regissører kan prøve ut nye ideer. Målet er å styrke utviklingen av musikk for opera, ballett og orkester i Norge, gjennom å stille våre ressurser til rådighet. Det gjelder alt fra bruk av prøvelokaler til kunstnerisk rådgivning og verkstedskapasitet.

Verker underveis er et samarbeid mellom Norsk Komponistforening og Den Norske Opera & Ballett, gjort mulig ved et økonomisk bidrag fra Anders Jahres Humanitære Stiftelse. Verker underveis ledes av et faglig utvalg som vurderer tilsendte verker, men som også kan initiere prosjekter.

STYRINGSGRUPPE:

Tom Remlov (DNO&B) og Åse Hedstrøm
(Komponistforeningen)

FAGLIG UTVALG:

Jonas Forssell (Komponistforeningen), Glenn Erik Haugland (Komponistforeningen), Jørn Pedersen (DNO&B) til 1. oktober 2013, Henrik Celius (DNO&B) fra 1. oktober 2013, Per Boye Hansen (DNO&B), koordinator Gisle Stenersen (DNO&B) til 1. august 2013, koordinator fra 1. november er Lars Igesund (Komponistforeningen)

WORKSHOPS:

BALLERINA, 20. MARS:

Komponist: Synne Skouen
Librettist: Oda Radoor
Regi: Hilde Andersen
Sangere: Espen Langvik, Elisabeth Teige,
Frida Johansson, Tone Kruse

MEZZOSOPRANOS, 13.-15. MAI

Komponist: Knut Anders Vestad
Librettist: Jørn Kurt Bergo
Regi: Anders T. Andersen
Sangere: Magne Fremmerlid, Ingebjørg Kosmo,
Amelie Aldenheim, Svein Erik Sagbråten,
Mathias Gillebo

KONTRAKTER I 2013:

Morten Gaathaug: *Den politiske kannestøper*

Bjarne Kvinnsland: *Katnosa*, i samarbeid med forfatter Beate Grimsrud og dramaturg Haldis Hoaas.

Synne Skouen: *Ballerina*, i samarbeid med librettist Oda Radoor.

Bjørn Kruse: *Terminal*, i samarbeid med librettist Lars Saabye Christensen

Ragnar Rasmussen: *Kongens reise*, i samarbeid med librettist Ragnar Olsen.

SCENEROMMET OG PRØVEROMMET

Scenerommet er vårt ressurs- og kompetansesenter for opera-, ballett- og konsertproduksjon i Norge. Målet er å styrke mulighetene for produksjon av musikk- og danse teater og konserter, ved å bistå med kompetanse og utstyr til produksjonsmiljøene i Norge.

I 2013 HAR VI BISTÅTT PÅ FØLGENDE MÅTE:

Leietakere prøvelokaler:

- Oslo Barne- og Ungdomskorforbund
- Det Norske Solistkor
- Cæciliaforeningen
- Norsk Barokkorkester
- OscarsborgOperaen
- Stavanger Symfoniorkester
- Kari Hoas Productions
- East 15
- Nordic Black Theatre
- Det Norske Kammerorkester
- Opera Østfold
- Ung i kor
- Magnhild Skomedal Torvanger
- Skala Operakor
- Nordstrand kirkekor
- Kampen Janitsjarorkester
- Hasle Brass
- Huw Reynolds
- Øyvind Toftegaard
- Oslo Sinfonietta
- Opera Nordfjord
- Malvik musikkorps
- Oslo Voices
- Romerike Folkehøgskole
- Oslo Fagottkor
- Christiania Mannskor
- Kammerkoret Nova
- Marika Enstad
- Bømlo Teater
- Postcanto

Leietakere noter:

Bærum Symfoniorkester
Hedmarken Symfoniorkester
Kristiansand Symfoniorkester

Leietakere teknisk utstyr:

Contanze AS
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Monster
AVAB-Cac
Lars Notto Birkeland
Serranos Bodega

Leietakere kostymer:

- Telenor ASA
- Monster
- Solveig Kringlebotn
- RingsakerOperaen
- Opera Nordfjord
- Ås Musikkarena
- Operaen i Kristiansund
- Posten Norge
- NOSO

Ressurs- og kompetansesenter:

Scenerommet i samarbeid med Opera Norge arrangerte seminar for koret til Opera Østfold om teatersport og improvisasjon 16. og 17. mars. Seminarledere var Helen Vikstvedt og Tony Totino. Scenerommet gikk inn i en samproduksjon med Musikk i Hedmark og hjalp til med å få produsert operaen *Johnny og Mariann – en stemmerettsopera* som hadde urpremiere i Elverum 5. september. Den ble spilt på Prøvesalen i Operaen 26, 27 og 28. november (se side 34.)

PRØVEROMMET

Prøverommet er en landsdekkende arena for kompetanseheving i kostymefaget, som koordineres av DNO&B via Scenerommet.

Styringsgruppen: Elin Haraldsø (Den Nationale Scene), Kari Helene Gryte (Rogaland Teater), Anette Hellenes (Det Norske Teatret), Lisbeth Lunke Berg (Den Norske Opera & Ballett), Elbjørg H. Hanssen (Hålogaland Teater), Marit Soknes Øiamo (Trøndelag Teater), Gisle Stenersen (leder/ Den Norske Opera & Ballett)

Aktiviteter:

To nettbaserte kurs i mote- og drakthistorie med samlinger i Operaen og tilsammen 23 deltakere fra Norge og Sverige. Kurset er tilrettelagt for både lærlinger og ansatte i kostymefaget. Kursleder var Jorunn Sæter.

SAMARBEIDSPARTNERE OG ANNEN KOMMERSIELL VIRKSOMHET

Den kommersielle virksomheten bidrar til å bygge publikumsrelasjoner og utvikle Den Norske Opera & Balletts omdømme. Virksomheten generer samtidig et vesentlig bidrag til vår samlede finansiering. Vi har et omfattende og mangfoldig samarbeid med virksomheter og organisasjoner i norsk samfunnsliv. Størst rolle spiller våre hovedsamarbeidspartnere som yter et betydelig årlig beløp og som aktivt benytter Operaens fasiliteter – til møter og arrangementer, og ikke minst for Den Norske Opera & Balletts forestillinger. Blant deres ansatte og forretningsforbindelser finner vi noen av våre mest aktive og engasjerte publikummere.

SAMARBEIDSPARTNERE I 2013

HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE:

DNB
OBOS
NSB
PwC
Det Norske Veritas
Volvo Car Norway

SAMARBEIDSPARTNERE:

Danske Bank
Entercard/re:member
Mills
Plantasjen
Radisson BLU Plaza Hotel
Statkraft
Umoe

PROSJEKTPARTNERE:

Conoco Phillips
Louis Vuitton

TA Plass:

AGA SpinnOff
Dampskibsaktieselskapet Theologos
Hathon Holding
Jebsen Invest
Narum Gruppen
Zuper

PARTNERE MED SÆRSKILT AVTALE:

Color Line
Anders Jahres Humanitære Stiftelse
For 2013 utgjorde inntektene fra samarbeids-
partnerprogrammet 24 mill. kroner.

ARRANGEMENTER

Forestillingene og den unike arkitekturen gjør
Operaen til en spennende ramme for ulike arrange-
menter.

ARRANGEMENTENE I OPERAEN ER:

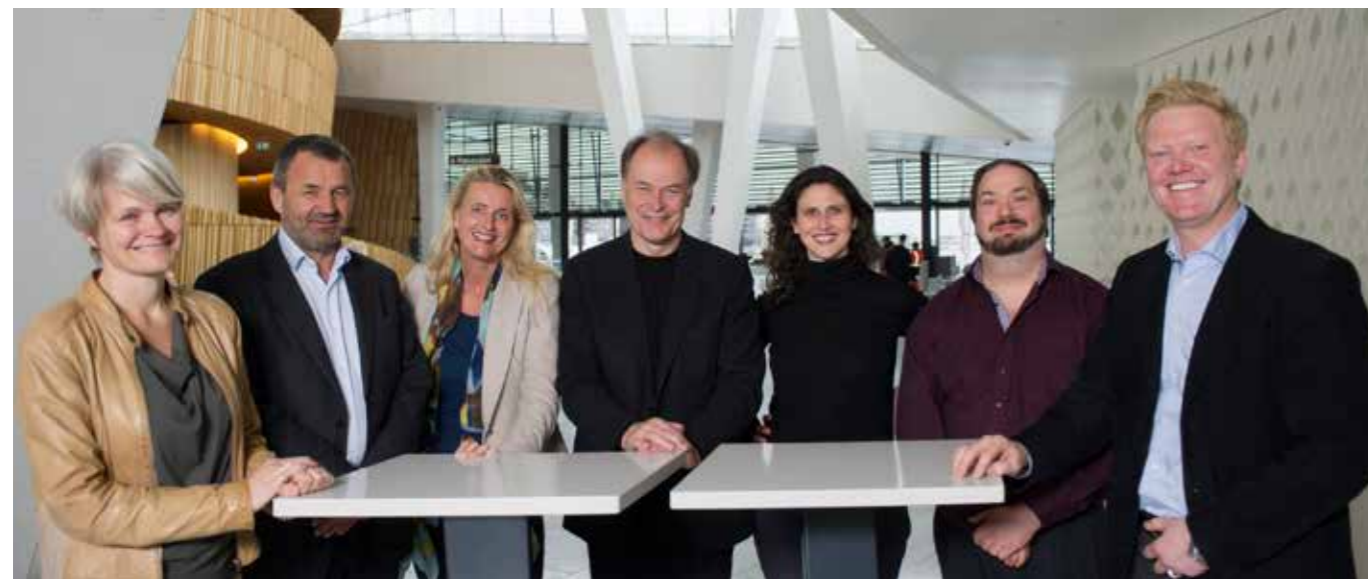
- I regi av våre samarbeidspartnere.
- Nasjonale og internasjonale kongresser for å utvikle Oslo og Norge som destinasjon og turistmål.
- I regi av offentlige myndigheter eller samfunnsinstitusjoner- og organisasjoner.

Det ble gjennomført 20 større arrangementer og 290 mindre arrangementer og møter. Totalt antall deltakere var ca. 20.000.
Inntekten var ca. 3.1 mill. kr.

OPERABUTIKKEN

Eies og drives av Den Norske Opera & Ballett og har som mål å gi publikum en enda bedre totalopplevelse. Operabutikkens omsetning var på 3,9 mill. kr.

Ledelsen i DNO&B: Stabsdirektør Marta Færevaaag Hjelle, operasjef Per Boye Hansen, markeds- og kommunikasjonsdirektør Cathrine Pia Lund, administrerende direktør Tom Remlov, ballettsjef Ingrid Lorentzen, musikkisjef John Helmer Fiore og teknisk direktør Karl Hanseth.

Som Norges største musikk- og scenekunstinstitusjon er Den Norske Opera & Ballett også en stor arbeidsplass. Ansatte i drøyt 50 ulike yrkesgrupper og fra rundt 40 nasjoner utgjør 626 årsverk. Her arbeider orkestermusikere, sangere og regissører side om side med snekkere, skomakere, regnskapsførere og sceneteknikere. De fordeles seg mellom Nasjonalballetten, Nasjonaloperaen, Operaorkestret, Operakoret, Barnekoret, Ballettskolen, verksteder, sceneseksjonen og administrasjonen.

STYRET

Ellen Horn *styreleder*
 Michael Christiansen *nestleder*
 Stein Erik Moe *styremedlem*
 Ingar Pettersen *styremedlem*
 Monica Siv Salthella *styremedlem*
 Quynh-Chi Ton-Nu *vara styremedlem*
 Rasmus Hagerup Heggdal *styremedlem, representant for ansatte, kunstnerisk*
 Birgitte Vase *styremedlem, representant for ansatte, øvrige*
 Ketil Hugaas *observatør, representant for ansatte, kunstnerisk*
 Elsa Runa Flaa *observatør, representant for ansatte, øvrige*
 Elsa Susanna Dalsgaard *vara styremedlem, representant for ansatte, kunstnerisk*
 Lasse Evje *vara styremedlem, representant for ansatte, øvrige*
 Alexander Elias Quirk *vara styremedlem, for ansatte, øvrige*

LEDELSE

Tom Remlov *administrerende direktør*
 Per Boye Hansen *operasjef*
 Ingrid Lorentzen *ballettsjef*
 John Helmer Fiore *musikkisjef*
 Marta Færevaaag Hjelle *stabsdirektør*
 Cathrine Pia Lund *markeds- og kommunikasjonsdirektør*
 Karl Hanseth *teknisk direktør*

STAB TIL ADM. DIREKTØR

Kari-Anne Amundsen *assistent til adm. direktør*
 Sigmund Jaang *seniorrådgiver*
 Paul Podolski *seniorrådgiver*
 Tor Fagerland *produsent, flerkulturelle prosjekter*

PLANAVDELINGEN

Øyvind Lunestad *plansjef*
 Torill Nesøen *assisterende plansjef*

INSPISIENTER

Lars Kolstad *leder inspisientgruppen*
 Johan Henrik Neergaard *inspisient*
 Marte Bergsland *inspisient (perm)*
 Janet Edin *inspisient*
 Karen Løken *inspisient*
 Mari Ramberg Movold *inspisient (vikar)*
 Mari Karoline Skyberg *inspisient*
 Jan Andre Strand *inspisient (vikar)*

NASJONALBALLETTEN

Ingrid Lorentzen *ballettsjef*
 Richard Suttie *assisterende ballettsjef*
 Jahn Magnus Johansen *assisterende ballettsjef*
 Helle Sørbye Larsen *sjefprodusent*

Christopher Kettner *ballettmester*
 Sissel Westnes *ballettmester*

PRODUSENTER

Gabrielle Leahy Tillson *produsent, turné/formidling*
 Anette Edmunds *produsent*

ADMINISTRASJON

Siri Karine Bjerknes *ressursplanlegger korttid*
 Lauren Hauser *ressursplanlegger langtid*
 Linn Korssjøen *administrasjonskonsulent*
 Carina Scherman *ass. for ballettsjefen*

NASJONALBALLETTENS HELSETJENESTER

Gordon Craig *osteopat*
 Lisbeth Hasslan Bischoff *fysioterapeut*
 Rune Steen *akupunktør/massasjeterapeut*

BALLETTREPETITØRER

Milan Petrovic *ballettrepitjør*
 Andrey Podborskiy *ballettrepitjør*
 Charles Rinaudo *ballettrepitjør*
 Zelina Sannum *ballettrepitjør*
 Yoko Toda *ballettrepitjør*

KOREOGRAFIHUSET

Lars Kolstad *prosjektleder*

BALLETTSKOLEN

Knut Breder *leder av Ballettskolen*
 Irene Kantardjiev *ballettskolesekretær*
 Jörg Wiesner *produsent, ballett*

Kaloyan Boyadjiev *ballettpedagog*
 Gro Gudim *ballettpedagog*
 Kumiko Hayakawa *ballettpedagog*
 Richard Lessey *ballettpedagog*
 Christo Manikov *ballettpedagog*
 Taina Morales Nunez *ballettpedagog*
 Helle Ree-Pedersen *ballettpedagog*
 Larissa Savenkova *ballettpedagog (perm)*
 Aranka Sestak *ballettpedagog*
 Tatsiana Riber Sparre *ballettpedagog (eng.)*
 Zoltan Szolnoki *ballettpedagog*
 Brian Toney *ballettpedagog*
 Sandra Beaurain Wiesner *ballettpedagog*
 Espen Jansen *akrobatikk*
 Ciprian Popescu *akrobatikk*
 Claudia Iftime *ballettrepitjør*
 Orlin Kantardjiev *ballettrepitjør*
 Roger Thierry Matte *ballettrepitjør*
 Olga Nødtvedt *ballettrepitjør*
 Milan Petrovic *ballettrepitjør*
 Zelina Sannum *ballettrepitjør*
 Ranveig Sødal Raastad *fysioterapeut*

NASJONALBALLETTEN

Kristian Alm
 Paulo Arrais
 Victoria Francisca Amundsen *(perm)*
 Kári Freyr Björnsson
 Kaloyan Boyadjiev
 Thea Gudim Breder
 Yoel Carreño
 Scott Casban
 Craig Lee Cathcart
 Clair Constant
 Hedda Staver Cooke
 Yolanda Correa
 Lindsay Craig
 Philip Currell
 Martin Dauchez
 Douwe Dekkers
 Cina Espejord
 Ole Willy Falkhaugen
 Julie Gardette
 Jaered Glavin *(vikar)*
 Francesca Golfetto
 Osiel Gouneo *(vikar)*
 Oda Heier *(aspirant)*
 Andreas Heise
 Silas Henriksen *(perm)*
 Gry Hermansen
 Melissa Hough *(eng)*
 Per Andreas Bach Hovdal
 Yoshifumi Inao *(eng)*
 Natasha Jones
 Ida Kallanvaara *(aspirant)*
 Celine Kraal
 Meea Laitinen
 Jørund Langeggen
 Emma Lloyd
 Lucas Lima

Samantha Lynch
 Leyna Magbutay
 Miharuru Maki
 Gakuro Matsui
 Niklas Mattsson
 Klara Mårtensson *(aspirant)*
 Lisa Nielsen
 Maiko Nishino *(perm)*
 Chihiro Nomura
 Grete Sofie Borud Nybakken *(vikar)*
 Marco Pagetti
 Daniel Proietto *(vikar)*
 Roberth Refling
 Caroline Roca
 Francois Rousseau *(vikar)*
 Kristian Ruutu
 Cristiane Sá
 Alexandra Santana
 Claudia Schreiber *(perm)*
 Eugenie Skilnand
 Sofie Skjønneberg
 Trude Skogen
 Garrett Smith
 Camilla Spidsøe
 Kristian Støvind
 Kathryn Walsh Thomas
 Christine Thomassen *(perm)*
 Danny Tidwell *(perm)*
 Mark Wax *(eng)*
 Dirk Weyershausen
 Yukiko Yanagi *(aspirant)*
 Stine Østvold

NASJONALOPERAEN

Per Boye Hansen *operasjef*
 Marit Wathne Jacobsen *leder artistengasjement*
 Camilla Svendsen *assistent kunstnerisk ledelse*
 Pål Christian Moe *kunstnerisk rådgiver*

ADMINISTRASJON

Fredrik Glans *administrator*
 Anita Dahlström *ressursplanlegger*
 Solveig Riiser *ressursplanlegger*
 Tove Bagroen *turnékonsulent*
 Beate Schoder Moreno *korregissør (vikar)*
 Steinar Svendsen *korinspisient*

PRODUKSJON/REGI

Per Berthold Larsen *sjefprodusent*
 Henrik Celius *produsent*
 Maria Costa *produsent*
 Jan Helge Trøen *produsent*
 Hilde Andersen *regissør*
 Heidi Bruun Nedregaard *regissør*
 Victoria Bomann-Larsen *regissør*

SANGSOLISTER

SOPRAN
 Amelie Aldenheim
 Nina Gravrok

Eli Kristin Hanssveen
 Silvia Moi
 Marita Sølberg

MEZZOSOPRAN

Ingeborg Gillebo
 Hege Høisæter
 Ingebjørg Kosmo
 Tone Kummervold

TENOR

Marius Roth Christensen
 Henrik Engelsen
 Thor Inge Falch
 Svein Erik Sagbråten
 Nils Harald Sødal

BARYTON

Ole Jørgen Kristiansen
 Espen Langvik
 Yngve Søberg

BASS

Magne Fremmerlid
 Ketil Hugaas
 Carsten H. Stabell

SOLISTPRAKTIKANTER

Mette Bjæring
 Kari Ulfsnes Kleiven
 Elisabeth Teige
 Jens-Erik Aasbø

OPERAKORET

David Maiwald *kormester*

SOPRAN

Ingeborg Barstad
 Thale Bergsaune
 Nanna Maria Cortes
 Sabine Gross
 Kristin Rustad Høiseth
 Clara Jacobsen
 Helene Jarlsrud
 Debra Friedman Knudsen
 Kjersti Kongssund
 Kjersti Løvdal *(vikar)*
 Oksana Myronchuk
 Erzsébet Rajta
 Evelyn Monica Rosèn
 Tatjana Stanisavljevic
 Cecilie Ødegårdstuen *(perm)*

ALT

Anne-Marie Elena Andesen
 Anne Baensch
 Elsa Susanna Dalsgaard
 Zuzanna Foremska
 Charlotta Fresk
 Ivana Milasinovic

Sigrd Ohlsson
Lena Maria Petterson
Gerd Berit Utgård
Katarina Wikstrøm
Valeska Zürn
Inger Lise Øirås
Tone Kristin Aasen

TENOR

Gabriel Birjovanu
Trond Bjerkholt
Nicholas Cotellessa
Eusebiu Cristea
Marek Lipok
Krzysztof Aureliusz Luczynski
Matthew Mark Marriott
Huw William Reynolds
Jon Bjørnar F. Sandve
Knut Schöning
Rolf Sostmann
Ulf Gunnar Øien
Thomas Flodin
Luca Tamini (vikar)

BASS

Rolf Conrad (perm)
Florin Demit
Bo Elley
Petter Lilleby Fegran
Frank Runar Gansmo
Stevica Krajcinovic
Szymon Kubiak
Simbotenau Florin Mihai
Markku Salonen
Gregg Santa
Pietro Simone
Øystein Skre
Natanael Vasile Uifalean

BARNEKORET

Gunnar Bergstrøm *produsent og regissør*
Edle Stray-Pedersen *barnekorets leder*

MUSIKALSK INNSTUDERING

Boris Schäfer *studieleder (perm)*
Tore Dingstad *studieleder (vikar)*
Leiv Amundsen *repetitor*
Kalle Kuusava *repetitor*
Markus Kvits *repetitor*
Bjarne Sakshaug *repetitor*
Julia Strelchenko *repetitor*
Andrea Secchi *repetitor*
John Lidal *repetitor*

TEKST/SUFFLI

Katrine Hansteen *leder tekst og suffli*
Ellen Helene Kvien *sufflør*
Siv Iren Misund *sufflør (vikar)*
Charlotte Angoline Sager *sufflør*

MUSIKK

John Helmer Fiore *musikksjef*
Jørn Pedersen *orkestersjef*
Terje Boye Hansen *kapellmester*
Gunnar Larsen *ressursplanlegger orkester*
Lotte Rasmussen Gordon *orkesterregissør (perm)*
Astrid Kirschner *orkesterregissør (eng)*
Heidi Martinsen *orkesterregissør (vikar)*
Knut Lassen *podieinspisient*
Bjørn Jansson *podieinspisient*
Terje Lerstad *notearkivar*
Thor Johan Pedersen *notearkivar*
Nils Atle Bjærcke Strøm *notearkivar*
Einar Winther *notearkivar*
Anne-Margrethe Skari *leder, musikkbibliotek*

1. FJOLIN

Øyvind Bjorå *1. konsertmester*
Camilla Kjöll *1. konsertmester*
Catharina Chen *1. konsertmester*
Dominic Griffiths *2. konsertmester*
Odd Hannisdal
Gunnar Ihlen
Anne-Lise Vabø
Fred-Henrik Aase
Pia Nadine Jacobsen
Elisabeth Belfrage Nesse
Elin Fainberg
Ilka Stocker
Maciej Frajczyk
Karoline Hille
Marianne Hustad
Bjørn Petersen

2. FJOLIN

Kjell Tomter
Astrid Kirschner (perm)
Thomas Backofen
Sunniva Tomter
Geir Wold
Yukiko Mikami
Rasmus Heggdal
Ragnfrid Bogen
Anna Skogman
Sunniva F. Oftedahl (perm)
Nils Thore Røsth
Benedikt Wiedmann
Hannah Wilder
Anni Odenhall
Margrethe Pettersen (vikar)

BRATSJ

Mark Tukh
Johan Otto Johanesen
Øivind Plassen
Maria Syre Mjølhus (perm)
Witold Serafin
Marek Bugajski

Truls Carlsborg Bernhardsen
Hanne Søybye
Wolfgang Johannes Sykora
Ai Kanda
Lars Örjan Bryngelsson
Simone Jaggi (vikar)
Ragnhils Hammer (vikar)
Bendik Foss (vikar)

CELLO

Jan Koop
Åsne Volle
Gustavo Tavares (perm)
Vojtech Novák
Anne Marie Heyerdahl Sigvardsen
Marit Bekken
Juhani Kaasinen
Mari Marte Waaler Wærvågen
Hanna Kilpinen
Heini Laankoski
Pär G. Ölmedal (vikar)

KONTRABASS

Christian Mortensen
Torbjörn Göransson
Patrick Wilder
Frank Nesse
Danijel Petrovic
Vera Lindroos
Nicholas Chalk

HARPE

Kjersti Beate Vindal

FLØYTE

Vivian Ellefsen
Frauke Oesmann
Heléne Magnusson
Karin Heistø Kittelsen

PICCOLO

Karin Heistø Kittelsen
Heléne Magnusson

ENGELSK HORN

Svein Håvard Nafstad
Gro Gjerdevik

KLARINETT

Andrei Maeviski
Sonia Sielaff
Kim Stigen Fureli
Petter Langfelt Carlsen

BASSKLARINETT

Petter Langfelt Carlsen
Kim Stigen Fureli

FAGOTT

Kari Foss
Carl-Sönje Montag
Jaran Stenvik
Anne Marie Nordbø

KONTRAFAGOTT

Jaran Stenvik
Anne Marie Nordbø

HORN

Vakant
Rune Brodahl
Wenche Bårdstu
Rønnaug Madslie
Kristin Skår Sørensen
Bernhard Hoffmann
Sabine Pranevicius (vikar)

TROMPET

Vakant
John Fredheim
Vivi Chronholm
Heidi Johannessen

TROMBONE

Rune Gundersen
Torggrim Grong
Jarl Boye Hansen

BASSTROMBONE

Ola Rønnow

TUBA

Torbjörn Kvist

PAUKER

Anders Rønningen
Pål Bugge

SLAGVERK

Jonas Blomqvist
Vakant
Laila Sjørbotten
Rune Martinsen

TEKNISK

Karl Hanseth *teknisk direktør*

TEKNISK LEDERGRUPPE

Karl Hanseth *teknisk direktør*
Ola Håkan Thomas Persson *driftsteknisk sjef*
Håkan Eriksson *fagsjef scene*
Paulo Da Luz *teknisk produsent*

Sebastian Ekeberg *teknisk produsent*
Christina Macé Stensrud *verkstedssjef*
Andre Bibow *kostymesjef*
Nicolai Nishino-Ekeberg *leder lyd/bilde gruppen*
Helge Wettre *leder lager/logistikk*
Sofie Nilsen *forbedrer*
Bente Amundsen *leder scene- og rekvisitt*

TEKNISK PLANLEGGING

Bente Amundsen *leder scene- og rekvisitt*
Kjell Andersen *teknisk ressursplanlegger*
Erland A. Gjerdrum Conders *teknisk koordinator*

TEKNISK DRIFT

Ola Persson *driftsteknisk sjef*
Pål Helvik Johansen *systemingeniør*
Rolf-Arne Gulliksen *vedlikeholdstekniker*
Trygve Ørjansen *driftsingeniør*
Egil Bekkeli *driftsingeniør*

SCENE OG REKVISITT

Håkan Eriksson *fagsjef scene*
Torbjørn Christensen *scenemester*
Are Linnerud *scenemester*
Magne Moen *scenemester*
Klaus Arve Vaadal *scenemester*
Svein Olav Østerbø *scenemester, Scene 2*
Jan Olav Dahlen *ansv. monteringshall*
Knut Sigurd Engedal *skiftleder scenen*
Ole-Morten Eriksen *scenetekniker*
Ståle Tråsdahl *skiftleder scenen (perm)*
Thomas Dahlen *ansvarlig for teknisk dokumentasjon*
Hilde Alexandersen *scenetekniker*
Roy Andersen *scenetekniker*
Ross David Graham Barlow *scenetekniker (perm)*
Martine Sandlie Blomstrand *scenetekniker*
Judy Eivindsen *scenetekniker*
Mats Eriksen *scenetekniker*
Pål-Jørgen Godager *scenetekniker (perm)*
Erika Hauge *scenetekniker*
Paul David Horsley *scenetekniker*
Thomas A. Florin Iversen *scenetekniker*
Per Kristian Johannessen *scenetekniker*
Alexander Holm Larsen *scenetekniker*
Victoria Gjertrud Madsø *scenetekniker*
Øystein Mora *scenetekniker*
Justin Newall *scenetekniker*
Øyvind Olsen *monteringsnekker*
Inger Henriette Paulsen *scenetekniker*
Halvor Pedersen *scenetekniker*
Jørgen Rausandaksel *scenetekniker*
Rolf Steinar Ruud *scenetekniker*
Jørn Erik Schauerud *scenetekniker*
Jens Jesper Schill *scenetekniker*
Henrik Hildebrand Schöller *scenetekniker*

Andreas Myrvold *scenetekniker (vikar)*
Magnus Ottesen *scenetekniker*
Kim Sommer *scenetekniker*
Ole Kristian Stavnsborg *scenetekniker*
Jan-André Strand *scenetekniker (perm)*
Petter Magnus Sønsteby *scenetekniker*
Kent Alexander Thorsen *scenetekniker (vikar)*
Olav Uthaug *scenetekniker*
Lars August Østerlie *scenetekniker*

OPERATØRER

Marie Enger *agv-operatør*
Christine Hals Eikeland *operatør*
Lasse Evje *operatør*
Richard Jordan *operatør (perm)*
Kim-Robin Bruenech Kjørstad *operatør*
Even Lie *operatør*
Anton Olav Merckoll *operatør*
Alexander Elias Quirk *operatør*
Eivind Staal *operatør*

REKVISITT

Åge Sørumsaugen *leder*
Pia Christina Jonsson *rekvisitor*
Anne Kari Brekke *rekvisitor*
Ina Kathrine Røvang *rekvisitor*
Audun Rossvoll *rekvisitor*
Carl Kaas *rekvisitor*

LYS-, LYD- OG VIDEOSEKSJON

Nicolai Nishino-Ekeberg *leder lys, lyd og video*
Paul Vidar Ramon Sævarang *fagansvarlig lys*
Mads Bjerkan-Grotmol *lysmester*
Jacob Christensen *lysmester*
Torbjørn Stenersrød *lysmester*
Gretar Sveinbjørnsson *lysmester*
Dorthe Wiig Andersen *skiftleder lys (perm)*
Jannicke Rekin *skiftleder lys*
Karin Kristiansson *skiftleder lys (vikar)*
Tommy Ingebretsen *animatør 3D*
Jannicke Borg *lysbordoperatør*
Karine Elstad *lysbordoperatør*
Harald Lie *lysbordoperatør*
Ulf Scheerbarth *lysbordoperatør*
Per Christian Varran *lysbordoperatør*
Cecilie Løvlie Westvold *lysbordoperatør*
Amund Breivik *lystekniker*
Audun Bull-Hanssen *lystekniker*
Atila Habibzadeh *lystekniker (vikar)*
Robin Leonard Hagen *lystekniker*
Ole Fredrik Trosdahl Iversen *lystekniker*
Helge Johansen *lystekniker*
Kjell Erik Johansen *lystekniker*
René Midttun *lystekniker*
Kristoffer Ringerike *lystekniker (vikar)*
Unni Helene Sanne *systemtekniker video*
Eline Marie Solgård Andresen Tjeldnes *lystekniker (perm)*
Gerhard K. Hertzberg *fagsjef lyd*

UTGIVER / Den Norske Opera & Ballett
ANSVARLIG UTGIVER / adm. dir. Tom Remlov
FOTO / Erik Berg (der ikke annet er oppgitt)
DESIGN / Thale Treider Grafisk Design

Den Norske Opera & Ballett
Kirsten Flagstads plass 1, 0150 Oslo

OPERAEN.NO / 21 42 21 21